

CARTULARI de la Catalunya Comtal

PORTAVEU DE L'INSTITUT D'ESTUDIS
HISTÒRICS MEDIEVALS DE CATALUNYA

BARCELONA, desembre 2013 - NÚMERO 29

L'Institut visita

La **Necròpoli**
Paleocristiana de
TARRAGONA

AQUESTA PUBLICACIÓ ES DISTRIBUEIX ALS CENTRES OFICIALS I CULTURALS DEL NOSTRE PAÍS I A L'ESTRANGER

RELACIÓ DELS CASALS CATALANS QUE REBEN EL CARTULARI DE L'INSTITUT

DINS L'ESTAT ESPANYOL:

Associació Espai Catalunya Topalekua - Sant Sebastià - Donostia. --- Centre Català de Córdoba. - Córdoba. --- Cercle Català d'Araba. - Gazteiz. --- Casa Catalana de Las Palmas. - Las Palmas de Gran Canaria. --- Cercle Català de Madrid. - Madrid. --- Casal Català de Menorca. - Maó. --- Casa Catalana de Mallorca. - Palma de Mallorca. --- Casal de Catalunya de Sevilla - Sevilla. --- Casa Catalana de Saragossa. - Zaragoza.

A L'ESTRANGER:

ALEMANYA: Associació Catalana d'Essen Essen - Borbeck. --- Casal Català d'Hannover, e.V. Hidesheim. --- Centre Cultural Català de Colònia, e.V. Köln. --- Deutscher Katalanistenverband Münster in Westfalen. --- Associació Catalana d'amburg "El Pont Blau". --- Katalanischer Salon, (Berlin). --- Catans de Frankfurt - Frankfurt.

ANDORRA: Centre de la Cultura Catalana del Principat d'Andorra, Andorra la Vella.

ARGENTINA: Casal Català de Bahía Blanca, Bahía Blanca. --- Associació Catalana de Socors Mutus "Montepio de Montserrat", Buenos Aires. --- Associació Civil Grup d'Empresaris Catalans de l'Argentina (GREC), Buenos Aires. --- Casal de Catalunya de Buenos Aires, Buenos Aires. --- Les Quatre Barres, Buenos Aires. --- Casal Català de Córdoba, Córdoba. --- Casal dels Països Catalans de La Plata, La Plata. --- Centre Català de Mendoza, Mendoza. --- Mutual Catalana Germanor, Mendoza. --- Casal de Catalunya de Paraná, Paraná, Entre Rios. --- Agrupació Catalana de Pergamino, Pergamino. --- Centre Català de Rosario, Rosario. --- Centre Català de Venado Tuerto, Venado Tuerto, Santa Fe. --- Casal Català de Mar del Plata. --- Agrupació Cultural Catalana de Mendoza. --- Casal de Catalunya de Santa Fe.

AUSTRÀLIA: Radiodifusió Catalana East Brighton, Victoria. --- Casal Català of New South Wales Bexley, New South Wales. --- Casal Català de Victòria / Catalan Club Victòria.

AUSTRIA: Casal Català de Viena, Viena.

BÈLGICA: Casal Català de Brussel·les, Bruxelles.

BRASIL: Catalònia - Grup de Catalans de Sao Paulo São Paulo - SP. --- Instituto Brasileiro de Filosofia e Ciência Raimundo Lúlio (Ramon Llull) São Paulo - SP.

CANADÀ: Casal Cultural Muntaner Montmagny, Quebec. --- Casal dels Països Catalans de Toronto, Toronto, Ontario. --- Casal Català de Vancouver Vancouver, BC.

COLÒMBIA: Casal Català d'Antiòquia, Emvidado. --- Comunitat Catalana de Colòmbia, Santa Fe de Bogotá, DC.

COSTA RICA: Casal Català de Costa Rica, San José.

CUBA: Societat de Beneficència de Naturals de Catalunya, La Habana.

DINAMARCA: Casal Català de Copenhaguen, Copenhaguen.

EL SALVADOR: Casal Català de El Salvador, San Salvador.

EQUADOR: Casal Català de Guayaquil, Guayaquil. --- Associació Catalana Ecuatoriana de Negocios (ACEN), Quíto. --- Casal Català de Quíto, Quíto.

ESTATS UNITS: Fundació Paulí Bellet, Bethesda, MD. --- Casal dels Catalans de Califòrnia, El Segundo CA. --- North American Catalan Society, Inc Nashville TN. --- Casal Català del Nord de Califòrnia Oakland, CA. --- American Institute for Catalan Studies Spring TX. --- Associació de Catalans de la Universitat de Califòrnia, Irvine (CatUCI). --- Friends of Catalonia Miami, Incorporated - Miami. --- Catalan Institute of America - Nova York. --- Casals dels Països Catalans a Califòrnia - Sant Diego. --- Casal del Països Catalans a Cleveland - Cleveland.

FRANÇA: Aire Nou de Bao, Bao. --- Cercle Català de Marsella, Marseille. --- Casal Català de Grenoble, Grenoble. --- Casal de Catalunya de París, París. --- Centre Cultural Català de Perpinyà, Perpinyà. --- Amical dels Catalans d'Alsàcia, Stransbourg. --- Casal Català de Tolosa de Llenguadoc, Toulouse. --- Cadres Catalans de Tolosa de Llenguadoc - Toulouse.

GUATEMALA: Casal Català de Guatemala, Guatemala, CA.

HONDURAS: Associació Catalana d'Hondures, San Pedro de Sula.

IRLANDA: Catalans a Dublín - Dublín.

ISLÀNDIA: Casal Català a Islàndia.

ITÀLIA: Associació Catalana a Roma, Roma.

JAPO: Centre Català de Kansai, Osaka.

LUXEMBURG: Centre Català de Luxemburg, Luxembourg.

MARROC: Casal de Cultura Catalana al Nord del Marroc - Tànger.

MÈXIC: Centre Català de Guadalajara, Guadalajara, Jalisco. --- Casal Català de la Península del Yucatán, A.C. Mérida, YU. --- Club de Empresarios Catalanes en Mèxic, Mèxic D.F. --- Orfeó Català de Mèxic, A.C. México D.F. --- Casal Català de Puebla, A.C. Puebla. --- Casal Virolai, A.C. Querétaro, QRT.

PARAGUAI: Centre Català d'Asunción, Asunción.

PAÏSOS BAIXOS: Casal Català dels Països Baixos, Oousterhout NB.

PERÚ: Casal Catalunya del Perú, Lima.

REGNE UNIT: Centre Català d'Escòcia - Escòcia. --- Catalans UK - Londres.

REPÚBLICA DOMINICANA: Casal Català de Santo Domingo, Santo Domingo.

REPÚBLICA POPULAR DE LA XINA: Catalan Association of China, Hong Kong. --- Casal Català de Beijing - Beijing. --- Shanghai Catalan Association - Shanghai.

SUÈCIA: Les Quatre Barres - Estocolm.

SUÏSSA: Casa Nostra de Basilea, Birsfelden. --- Cercle Català de Winterthur-Schafhausen, Brütten. --- Amics Catalans de Berna, Köniz. --- Centre Català de Lausane, Lausanne. --- Casa Nostra de Suïssa, Wallisellen. --- Casa Nostra Baden - Wettingen / Grup Montseny Wettingen. --- Casa Nostra de Zürich, Zürich.

URUGUAI: Associació d'Empresaris d'Ascendència Catalana a l'Uruguai (ASEACU), Montevideo. --- Casal Català de Montevideo, Montevideo.

VENEÇUELA: Centre Català de Caracas, Caracas. --- Associació Nova Catalunya de Joan Orpí Puerto de la Cruz, Anzoátegui. --- Associació Venecolana d'Empresaris d'Ascendència Catalana (AVEAC).

XILE: Agrupació d'Empresaris d'Ascendència Catalana (AEAC), Santiago de Xile. --- Centre Català de Santiago de Xile, Santiago de Xile. --- Federació d'Entitats Empresariales d'Ascendència Catalana d'America, Santiago de Xile. --- Centre Català Viña del Mar, Viña del Mar.

Jaume Bertomeu
Editor

Lluïsa Goberna
Directora

Lluís Goberna
Cap de Redacció

Aquest CARTULARI és el portaveu de l'Institut, de publicació semestral. És una entitat convenientment legalitzada i domiciliada al Cap i Casal de Catalunya, i que té per finalitat aplegar als afeccionats a la història medieval de Catalunya i altres activitats del nostre País.

E d i t o r i a l

En els Cartularis 27 i 28 ja fèiem menció de la situació difícil que la nostra societat està vivint i malauradament les coses no han millorat, tot al contrari. El camí encara es veu en l'horitzó llarg, molt llarg, però també tenim la confiança que no el deixarem de seguir i que a la fi, encara que pugui resultar força feixuc, podem arribar a un futur més pròsper i enriquidor.

En un altre context, en aquest Cartulari, com podreu veure es realça el fet de donar importància al paper rellevant de la dona a través de la història. Dues redactores de la nostra revista ens parlen en els seus articles de tres dones històriques i de llegenda. La dita comtessa de Molins, Sança d'Aragó i Ermessenda de Carcassona. Cadascuna amb el seu propi tarannà i les circumstàncies que van haver de viure han escrit importants pàgines de la història de Catalunya.

Hem de ressaltar el fet històric que va tenir lloc l'11 de setembre d'enguany, amb el gran moviment ciutadà de la Via Catalana, on més d'un milió i mig de persones van unir les seves mans de punta a punta de Catalunya. Un esdeveniment, del que podreu llegir un article en la nostra revista.

Volem destacar també que el Cardenal-Arquebisbe de Barcelona, Dr. Lluís Martínez Sistach, va rebre la "Gran Creu" de l'Estament de Cavallers Nobles del Principat de Catalunya en un Acte celebrat en el Cor de la Catedral de Barcelona.

Fins al juny del 2014, en què ens tornarem a trobar amb el Cartulari número 30, de la segona època, i alhora celebrarem els 15 anys de la seva edició.

Lluïsa Goberna

Consell de Redacció Col·laboradors:

Bartomeu Bioque
Josep Brunet
Toni Font
Maribel Gallèn
Àngel Gordon
Josep Mir
Francesc Panyella
Rafael Portell
Mª Lluïsa Pujol
Jordi Rabionet
Eva Sans
Jordi Sotorra
Joana Tarín

Maquetació i Disseny Lluïsa Goberna

Corrector: Joan Anton Font

Webmasters: Lluís Teruel David Ballesteros

Redacció i Administració: Casanova, 43, Esc. Dret. Entl. 3r. 08011 BARCELONA

Tel. 93 325 77 91

E-mail: institut@cartulari.cat estament@cartulari.cat www.cartulari.cat

Capçalera: Copy-Art-Institut.

Impressió: Copyluz Dipòsit Legal: B-51863-01

Els articles signats són de la sola responsabilitat de l'autor i l'equip del Cartulari no necessàriament ha d'estar d'acord amb el contingut dels mateixos.

CARTULARI DE LA CATALUNYA COMTAL

PORTAVEU DE L'INSTITUT D'ESTUDIS
HISTÒRICS MEDIEVALS DE CATALUNYA

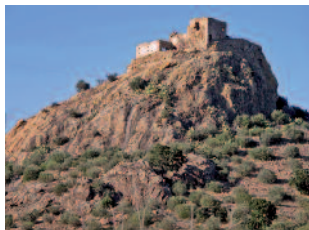
ANY XXVI - SEMESTRAL
NÚMERO 29

Portada	1
Necròpoli Paleocristiana.	
Casals Catalans	2
Relació dels Casals d'arreu del món.	
Editorial	3
Redacció i administració.	
Informa	5
Les nostres activitats i Conferència B. Bioque.	
Sopar d'Estiu	6
Presentació CARTULARI 28.	
El Born	18
Un viatge al passat.	
Estament de Cavallers Nobles	26
Imposició de la Gran Creu al Cardenal-Arquebisbe.	
Personatges Històrics	36
Ermessenda de Carcassona.	
Notícies	42
Exposició de pintura i Exposició Universitat de BCN.	

Foto portada de: Lluïsa Goberna

Dones de Llegenda.....8

Vilajuïga, situada a l'alt Empordà entre Perelada i Llançà, és la vila on s'alça l'antic castell de Quermançó. Actualment enrunat, havia estat en possessió dels comtes d'Empúries; Ponç I en el seu testament deixà la fortalesa...

Via Catalana.....12

El passat Onze de Setembre el poble de Catalunya enllaçà les seves mans per participar a la cadena humana, que omplí de gom a gom els centenars de trams del país i que va fer un crit multitudinari per la LLIBERTAT i per la...

Bruxeria a Europa i Catalunya.....14

L'Edat Mitjana va ésser per a la totalitat d'Europa una època miserosa en la qual el poble va sofrir totes les maulances que hom pugui imaginar: misèria, guerres, epidèmies, sense poder rebre socors per part de ningú.

Homes de Paratge.....20

Què sabem dels Homes de Paratge, qui eren, què van fer, quin paper van desenvolupar dintre de la milícia, etc., són qüestions que al meu parer i per la raó que sigui no han estat estudiades i han quedat una mica en l'oblit...

Necròpoli Paleocristiana.....28

El conjunt de la Necròpoli Paleocristiana ha restat tancada des de l'any 1992 per fer-hi tasques de remodelació de caràcter arqueològic i arquitectònic. Fins que el 18 de maig de 2013, coincidint amb el Dia Internacional.....

Heràldica.....34

La darrera vegada vam acabar parlant dels esmalts o colors. No obstant, hi ha una varietat de representació que és diferent; ens referim als anomenats "folres", que adopten diverses formes i colors.

París-Londres.....38 el somni frustrat de Napoleó I

El viatge dissenyat l'estiu del 2010 es va desenvolupar en dos grans capitals del vell continent, París i Londres (les dues ja les havíem visitat amb anterioritat) però amb la novetat d'arribar a l'illa britànica, creuant el Canal...

28 de juny de 2013:

Es va celebrar el **SOPAR D'ESTIU** a l'**Hotel Pulitzer**, de Barcelona i **Presentació del CARTULARI** número 28.

21 d'octubre de 2013

Imposició de la "**Gran Creu de Justícia**" de l'**Estament de Cavallers Nobles del Principat de Catalunya**, al **Cardenal-Arquebisbe** de Barcelona, **Emm. Rvm. Dr. Lluís Martínez Sistach**. L'Acte es va celebrar al **Cor de la Catedral de Barcelona**.

26 d'octubre de 2013:

Visita cultural al jaciment arqueològic de la **Necròpoli Paleocristiana de Tarragona** i posterior dinar al **Restaurant Sol-Ric**, de la mateixa població

5 de desembre de 2013:

Conferència a la **Biblioteca Pública Arús**, amb el títol "**Barcelona i la Tradició Hermètica**", a càrrec de **Bartomeu Bioque**, escriptor i investigador.

CONFERÈNCIA A LA BIBLIOTECA PÚBLICA ARÚS

El passat dia 5 de desembre es va impartir a la **Biblioteca Pública Arús** la conferència amb el títol "**BARCELONA I LA TRADICIÓ HERMÈTICA**", a càrrec de l'escriptor i investigador **Bartomeu Bioque**.

El nombrós públic que va omplir les dues sales, la de conferències i la de lectura, va escoltar amb molta atenció les sempre interessantíssimes paraules del conferenciant, amb el suport de tot un ventall d'imatges, que ens va introduir poc a poc en un suggerent recorregut per la **Barcelona Hermètica** i els seus secrets.

En **Bartomeu Bioque** va començar la seva oratòria dient... **BARCELONA ÉS UNA CIUTAT APASSIONANT, UN TRESOR INESGOTABLE.**

Va parlar de l'estàtua d'**Hèrcules** (a la part alta del *Passeig de Sant Joan*) i del seu simbolisme i d'un dels seus treballs, derrotar al Lleó. També va parlar del monument de les **Glòries Catalanes** al Pla de Palau, coronat per un pentalfa de 5 puntes; de la **Casa Xifré** amb el paviment escacat (*simbolisme maçònic*) que es troba al restaurant 7 Portes, que forma part de la Casa Xifré; i dels medallons de la façana tan plens d'hermetisme: **Neptú**, símbol de l'aigua, que representa la transformació interior; el **Caduceu de Mercuri**, amb les dues serps enroscades; el **Leviatan**, meitat serp meitat peix.

També va fer referència a l'emblemàtic **4 Gats**, on torna a aparèixer el Caduceu. Seguint el recorregut per aquesta **Barcelona Hermètica**, en **Bioque** ens va portar fins el **Palau Comtal**, amb la llegenda de **Fra Garí**.

Igualment ens parlà del número 9, que és clau a la **Catedral**; de l'**Unicorn**, símbol de castedat; i en el **Claustre**, les oques, que són un animal solar i representen el color blanc en l'alquímia. Dintre de la **Catedral**, on es troba el vitrall més antic de Barcelona, ens explicà que és ple de representació hermètica.

El taller **Mas Riera**, que va ser una Lògia activa, al carrer Bailèn, avui escola de la Generalitat, ens mostrà a la porta dues "**pentalfes**" i un **grif**, el guardià de l'or hermètic.

En aquest recorregut no podia faltar la nombrosa simbologia del **Parc Güell**.

El **Nadal de la Sagrada Família**, símbol còsmic, representa el naixement del nen Déu en el nostre interior, un naixement còsmic. Com a cloenda, ens va explicar que **AMB UN ORDE ARQUITECTÒNIC NOU**, referint-se a la **Sagrada Família**, **SORGEIX UNA NOVA ESPIRITUALITAT, UN NOU PARADIGMA**. Amb aquestes paraules va acabar aquesta conferència magistral de la qual hem fet només una síntesi, ja que va parlar de molts més llocs de la ciutat Comtal, del que representaven dins d'aquesta tradició hermètica i a través dels quals va fer passejar mentalment tots els assistents. Seguidament es va iniciar l'habitual col·loqui amb força participació.

SOPAR D'ESTIU

Per Lluís Goberna

En el marc de l'Hotel Pulitzer, situat en el cèntric carrer de Bergara de Barcelona, l'Institut, el passat 28 de juny, va celebrar el **SOPAR D'ESTIU** per presentar el **CARTULARI** número 28.

L'espai, molt agradable i acollidor, junt amb un sopar i servei excel·lents, va ajudar a l'èxit d'aquest esdeveniment. El saló decorat en tons blancs i amb un sostre de vidre que aportava molta llum creaven un bon ambient. Un racó força encantador molt adient per a un sopar d'estiu.

6 CARTULARI

Benvinguts al Sopar Presentació del **CARTULARI** **28**

Per començar es va servir una copa de benvinguda al jardí interior, a tocar del saló-restaurant **Visit** de l'Hotel, que és on es va servir el sopar.

A les postres, com és habitual es va fer la presentació del **CARTULARI 28**, en què es va explicar breument el seu contingut. Seguidament es van lliurar uns exemplars als assistents.

Durant el transcurs de l'Acte es van fer diversos parlaments però el més emotiu i alhora sorprenent va ser el de l'amic **Àngel Gordon**, que a les dotze en punt va felicitar al president de l'Institut, **Jaume Bertomeu** pel seu aniversari. Va rebre nombroses felicitacions i

l'amic **Jordi Sotorra** el va obsequiar amb una reproducció de la portada d'un diari, de data 9 de maig de 1945, on s'exposa el final de la **2a Guerra Mundial** amb la notícia "**El mando alemán da la orden de alto el fuego**". Amb discursos de **Truman, George VI i Churchill**.

Amb titulars d'exaltació molt més grans es pot llegir "**FRANCO HA GANADO la Paz de España**". És un testimoni de la història que no deixa de ser curiós. Que cadascú faci la seva interpretació.

El president va dirigir unes paraules d'agraïment als assistents i sobretot a en **Jordi Sotorra** pel detall d'aquest obsequi tan ple de "*simbolisme*", tant per la seva data com pel seu contingut.

Com és costum es va celebrar el sorteig de regals que com sempre és la part més engrescadora de l'Acte i que va ser animat amb la seva simpatia habitual pels amics **Àngel i Poli**, en altres ocasions, "**Grouxo**".

Com sempre, aquests sopars, tant el de Germanor de desembre, prop de Nadal, com el de juny, on es fa la cloenda de les activitats durant el període estiuenc, són un moment propici perquè els amics ens retrobem en un bon ambient i alhora ajudar perquè la nostra Institució segueixi caminant endavant. ©

Per Joana Tarín

DONES DE LLEGENDA

Vilajuïga, situada a l'alt Empordà entre Perelada i Llançà, és la vila on s'alça l'antic castell de Quermançó. Actualment enrunat, havia estat en possessió dels comtes d'Empúries; Ponç I en el seu testament deixà la fortalesa als seus fills Hug i Berenguer. Va ser destruït el 1288 i restaurat i fortificat per les tropes Napoleòniques el 1808.

Comtessa de Molins

El topònim de **Quermançó** és possible que estigui format pel mot pre-romà “*quer*” (roca-penya) i el llatí “*mansione*”, i significaria “*el casal de la roca*”. Segons ens diu **E. Moreu-Rey**, el nom de **Quermançó** prové del llatí “*quarta mansione*”, lloc de parada i repòs i de canvi de cavalleries en el curs d'una via romana.

El castell de Quermançó va ser en una època amagatall de bandolers, on guardaven les armes i la pólvora que robaven als francesos, així com els botins de les seves malifetes.

Hi ha una llegenda que parla d'una bandolera-guerrillera anomenada “La Comtessa de Molins” que la relaciona amb el famós castell.

Na Teresa de Molins i Bach va néixer a Sant Pere Pescador l'any 1.790 i va morir el 1.827. Alhora bandolera i guerrillera, és una figura representativa dels escamots que s'enfrontaren contra el francès invasor, al marge de l'exèrcit espanyol. En acabar-se la guerra es convertí en bandolera del camí ral.

Anava vestida com un home, duia casaca, un cinturó ample de cuir amb pistoles i un punyal amb pom d'or. Muntava a cavall, en tenia un de blanc, un de roig i un de negre com l'atzabeja, tant poderós i ràpid que semblava volar, regal del **Pastor de Batipalmes**, un altre conegut bandoler de la comarca.

Per la seva vida aventurera, pels posats, per la manera de vestir-se i les gestes que capitanejava, tothom la coneixia per **La Comtessa de Molins**. Deien que es va casar amb un home molt ric però força més gran que ella. Va tenir un fill que al poc de néixer va morir d'accident. La desgràcia la va trastocar i un dia va matar al marit i a la cunyada. Va fugir a França, a París, després la van veure a Perpinyà i amb una partida de contrabandistes tornà a l'Empordà.

Una altra llegenda descriu la Comtessa de Molins com una guerrillera. La tropa francesa comandada pel coronel **Pierresfort** va assetjar la vila de **Sant Pere Pescador**, però

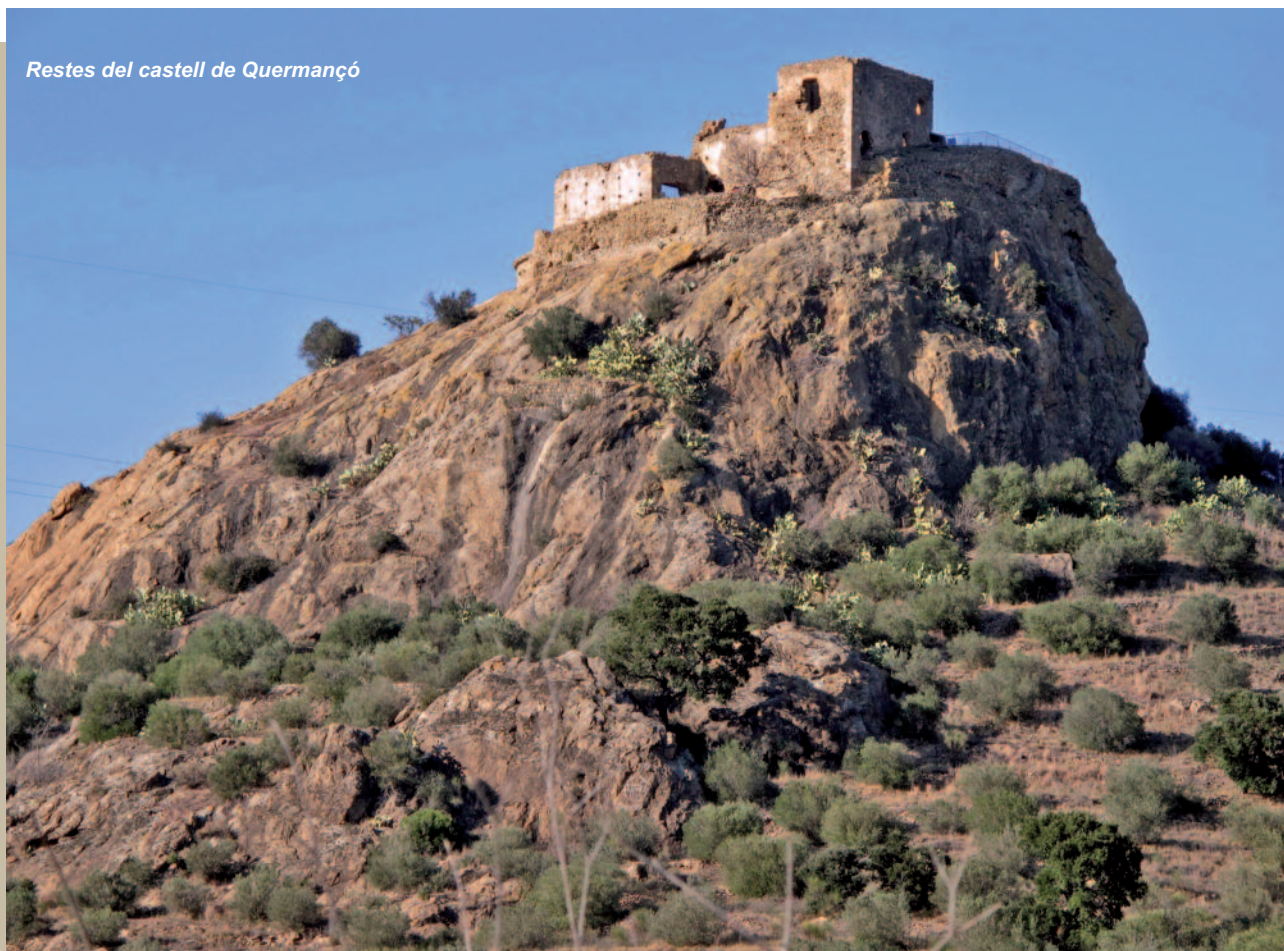
es va trobar que passaven els dies i la població no es rendia. La resistència era cada cop més penosa, molts defensors havien mort i d'altres s'escapaven de nit travessant el Fluvià, amagats per les ombres. Quan per fi els francesos van poder entrar a la vila, la van trobar deserta, no hi havia ningú. Els ferits, les criatures i les dones s'havien refugiat a l'església, tancats amb clau i forrellat. **La Comtessa de Molins era amb ells defensant tota aquella gent.** El coronel **Pierresfort** va entrar amb els seus soldats i no va gosar disparar contra una dona per molt armada que anés. Li va perdonar la vida però no va aconseguir que deixés de combatre l'invasor ni d'atracar els carruatges i diligències del camí ral.

Una vegada que a **Ventalló**, per Sant Sebastià, eren festes, va entrar-hi la **Comtessa de Molins** i la seva banda disposada a atracar la pagesia, sabent que quan és festa la gent porta la bossa plena. **De sobte va veure un home alt i fornit com un gegant enmig del ball i es va quedar d'una peça.** Va ser un amor a primera vista per a tots dos. Ell, en **Narcís Espriu i Fullà**, va deixar la seva feina de mosso d'una masia i es va afegir a la partida de la seva estimada.

Gegants de Sant Pere Pescador, que representen a la Comtessa de Molins i en Narcís Espriu, dit el Gegant de Ventalló

Restes del castell de Quermançó

Aquell enamorament va tenir una fi tràgica. **Va ser al castell de Quermançó on els bandolers tenien el seu amagatall.**

Una nit d'estiu de 1827 la banda va amotinar-se i la **Comtessa de Molins que tenia dots per manar i prendre decisions, en un atac de fúria, plantant cara, va agafar una torxa, va baixar al soterrani i va encendre el polvorí.** El castell de **Quermançó** va esclatar i tots els bandolers varen morir. L'únic que es salvar fou el gegant estimat, que era fora. De tornada va sentir el tro i en veure el foc i la fumarada

va córrer a veure què passava, en adonar-se de la desgràcia va remoure les runes amb desfici fins trobar el cos sense vida de la seva Teresa. La va agafar en braços i, tot plorant, del seus llavis tremolosos va sortir aquesta cançó:

**Toqueu toqueu campanes
vostre plany de tristor
que és morta sota les torres
la Comtessa de Quermançó
Qui no plora aquesta dama
té sentiments molt roïns,
puix ha mort plena de glòria
la Comtessa de Molins**

Al cap dels anys se li van retre els honors merescuts com a heroïna de la Guerra del Francès, i les seves despulles dins d'una urna d'argent foren enterrades al costat dels seus pares a Sant Pere Pescador.

També se li atribueix una llegenda arreu coneguda; la de la noble malversadora que va acabar havent d'anar a captar. Li van oferir pa i nous, menjar de pobre, i el va trobar tant bo, que es va doldre de no haver-ne tastat abans, ja que de menjar-ne potser no s'hauria arruïnat.

El refrany diu així:

Si hagués sabut que el pa amb nous era tan bo, encara fora mestressa del castell de Quermançó.

De la Comtessa de Molins a l'Empordà encara ara se'n parla, ja que va ser una dona valenta o esgarriada, però una dona de debò i podria haver estat monja si al monestir de Garriguella l'haguessin volguda.

Sant Pere Pescador

Castell dels Hospitalers a Sant Joan d'Acre

Sança d'Aragó

A Sant Joan d'Acre les campanes de tots els campanars tocaven soles, sense que ningú es pengés de les cordes, sense que ningú colpegés els batalls contra els bronzes, però no tocaven a festa, ni a glòria, ni a oració, ni a foc, ni a sometent. Tocaven a mort. A mort no pas d'un poderós senyor, ni d'un sant baró, tocaven per una dona noble, per la filla d'un rei. El so era trist i grandios, però ningú no sabia per a qui tocaven.

A l'hospital de Sant Joan d'Acre havia mort una pobre dona. Vestida amb un hàbit de romeva, l'expressió del seu rostre era serena i a la mà dreta duia un pergami plegat. En el dit anular lluïa un anell amb un robí vermell com una gota de sang. Sense dubte es tractava d'una dona noble. *Però qui era?*

Van provar de treure-li el pergami de la mà però tant afeerrada la tenia que no el deixava anar. Estava tant rígida que era impossible obrir-la sense esquinçar el pergami.

Van cridar al capellà de l'hospital per si amb la seva autoritat sagrada podia obrir-li la mà. Intent inútil. Es revestí amb els atributs litúrgics, es posà davant la morta i li manà que deixés anar el pergami, cosa que no va aconseguir. Havien de saber què hi havia escrit en aquell pergami i descobrir qui era aquella dona. Van trucar a la porta del palau del Patriarca, que també estava encuriolit per l'enrenou de les campanes.

El Prelat va revestir-se de solemnitat, amb la capa pluvial brodada d'or, la mitra, el bàcul, i en processó els acòlits, els diaques, la canongia amb les togues granades i un estol de cavallers, templers i hospitalers amb la creu vermella al pit van arribar a l'hospital, que era alhora hostel de viatgers, hostatgeria de romeus i pelegrins, hospici de persones desvalgudes i sanatori de malalts.

El Prelat va prendre la mà dreta del cadàver, ordenant-li amb tota la seva autoritat *"Noble dama et mano en nom de Jesucrist que em donis aquesta carta que aferres a la mà"*. En nom de Déu va esquitjar amb aigua beneïta la difunta.

En dir aquestes paraules, la morta va obrir la mà i el Prelat va agafar la carta. Tot seguit llegí en veu alta, davant de tot el poble, que la difunta era la infanta Na Sança, filla del rei En Jaume d'Aragó i de la reina Violant d'Hongria.

En Jaume I el Conqueridor havia tingut dos fills: En Pere el Gran i En Jaume de Mallorca, i quatre filles, Na Violant, N'Elisabet, Na Constança i Na Sança, que fou la que va morir a Sant Joan d'Acre a Terra Santa, on havia anat en pelegrinatge per dedicar-se a la cura dels malalts i dels pelegrins pobres.

De la vida d'aquesta infanta pocs detalls es coneixen. Apareix documentada quan era molt petita l'any 1248. La seva mare, la reina Violant, l'esmenta en el seu testament i li deixa unes joies. Don Juan Manuel fill de Na Constança diu que va tenir notícia d'aquesta miraculosa mort i l'esmenta en el seu "*Llibre d'armes*".

La seva mort devia succeir abans del 1275, ja que aquest any **les seves despulles i les de la seva mare foren traslladades al Reial Monestir de Vallbona.** ©

Bibliografia: Dones Catalanes Llegendàries Ed. Farell

*Tomba de Sança d'Aragó,
al Monestir de Vallbona de les Monges*

VIA CATALANA

UNA FITA HISTÒRICA

Per Maribel Gallén

El passat Onze de Setembre el poble de Catalunya enllaçà les seves mans per participar a la cadena humana, que omplí de gom a gom els centenars de trams del país i que va fer un crit multitudinari per la llibertat i per la independència de Catalunya de manera cívica, pacífica i democràtica.

La Seu Vella de Lleida amb un repicar de campanes va marcar simbòlicament a les 17.14 hores el començament de la “Via Catalana”, que enllaça el traçat de l’antiga Via Augusta, des de Le Pertús (Vallespir) fins a Alcanar (Montsià), una iniciativa organitzada per l’Assemblea Nacional Catalana (ANC). Centenars de milers de catalans s’han agafat les mans per configurar una cadena humana de més de 400 quilòmetres, tot cantant “Els Segadors”.

En total l’organització va mobilitzar 1.500 autocars i fins a 30.000 voluntaris. Per documentar l’acte van col·laborar més de 800 fotògrafs voluntaris. La Gigafoto és la mostra del seu treball .

Es van vendre més de 500.000 samarretes oficials de l’ANC per a la via. Segons el conseller d’interior Ramón Espadaler, hi van participar pel cap baix 1.600.000 ciutadans.

Des de la plaça de Catalunya, Carme Forcadell, presidenta de l’ANC, va tancar la cadena per expressar simbòlicament que la Via Catalana havia quedat unida de nord a sud. “Ara i aquí l’Assemblea Nacional Catalana reitera el seu compromís de treballar sense defallir fins que Catalunya sigui un nou estat d’Europa, i insta els polítics a convocar la consulta sobre la independència el proper 2014. No volem ni podem esperar més” i va afegir “que si no és pot fer una consulta caldrà que els representats del poble uneixin esforços per promoure les accions ne-

cessàries perquè Catalunya esdevingui un Estat lliure i sobirà. Volem que l'any 2014, el tricentenari de la nostra derrota, es converteixi en el primer any de la nostra llibertat”.

Va ser un altra fita històrica, després de la manifestació multitudinària a la ciutat de Barcelona l'any 2012.

Les mans del compositor Carles Santos i d'en Lluís Llach es van encaixar a la ratlla de la frontera administrativa entre el País Valencià i Catalunya, en un gest carregat d'un profund simbolisme. La justícia ha permès finalment que es faci la cadena humana al sud de la Sènia i que s'enllacés amb el nord, enmig d'un ambient reivindicatiu.

L'ANC considera que la manifestació ha estat un èxit rotund i una nova demostració de força que va desbordar totes les previsions.

Una demostració del poble Català sense precedents, la Via Catalana ha tingut ressò de forma positiva als diaris internacionals més importants.

En diferents capitals del món s'ha manifestat el sentiment català, units per la llengua i la cultura de manera pacífica i democràtica, al marge de tendències polítiques.©

per Jordi Rabionet

La bruixeria a Europa i Catalunya

L'Edat Mitjana va ésser per a la totalitat d'Europa una època miserosa en la qual el poble va sofrir totes les malaurances que hom pugui imaginar: misèria, guerres, epidèmies, sense poder rebre socors per part de ningú.

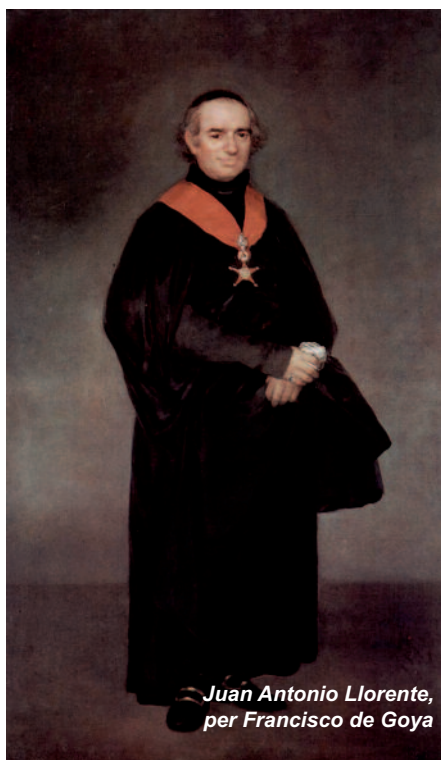
Dels senyors i nobles, no arribava ajut perquè es preocupaven de les seves lluites per obtenir més poder, servint-se del poble per formar els seus guerrers i aprofitant-se de les seves pobres collites, quan aquestes no eren destruïdes per les mateixes lluites o per inclemències del temps.

Tampoc l'església no podia oferir cap ajut o consol; unes vegades estaven lligats als senyors i d'altres perquè tampoc no disposaven de gaire.

El poble, doncs, davant d'aquesta situació va pensar en el dimoni com a ésser poderós que els podia ajudar i va cercar-lo per tot arreu: convents abandonats o destruïts, castells enrunats o cremats, boscos espessos, caverne, fins que, amb els seus pobres coneixements, va creure que l'havia trobat, i s'hi va entregar amb entusiasme per obtenir-ne el seu ajut i favors.

Però, com era el dimoni? En Juan Antonio Llorente, que fou secretari de la **Inquisició**, acadèmic i membre de diverses societats, va escriure una obra que duu per títol: **"Història crítica de la Inquisición"**, molt ben documentada. En ella ens presenta el personatge segons els testimonis obtinguts en els processos, que presideix un sàbat de bruixes:

"En la sessió, pren figura d'home trist, iracund, negre i lleig; està assegut en una cadira gran, unes vegades daurada, altres negra com l'eben, amb molts ornaments de tron majestuós, el cap guarnit amb una corona de banyes petites, dos d'elles grans, com de boc i un altra gran al mig del front, amb la qual il·lumina el prat més que la lluna i menys que el sol; els seus ulls son enormes, rodons, molt oberts, centellejants i espantosos; la barba com la d'una cabra; el cos i la cintura, part com d'home i part com de boc; les mans i els peus en els seus extrems, com humans; els dits, tots iguals, amb unes ungles llargues, corbades cap amunt en punta la part superior, la de les mans, garreta, com un rapinyaire, i les dels peus, com una oca; la veu com un bram, desentonada, espantosa i ronca; les seves paraules, mal pronunciades en to baix, iracund i destemperat, en mode greu, sever i arrogant; el seu caràcter, melancòlic i enfadat".

Juan Antonio Llorente,
per Francisco de Goya

Dibuix d'Emili Freixes. Any 1936

Partint d'aquesta descripció el gran dibuixant Emili Freixes el va representar en una publicació, l'any 1936.

Així és com els seus adeptes i seguidors veien el dimoni al qual rendien culte convertits en bruixes i bruixots, fetillers, metziners i endeviners. Tan gran va ser la proliferació d'aquests personatges que en un informe del Parlament en temps de Francesc I, rei de França, hi havia en el país veí unes cent mil bruixes i bruixots.

Cornelius Agrippa predeu la derrota de Pavia a Francesc I

Tant va ésser així que la justícia va acabar actuant. Era suficient saber d'algun cas de tractes amb el dimoni, de beuratges meravellosos, filtres d'efectes màgics o coses similars per procedir amb tota duresa, i així sabem de fets, perfectament documentats, com que a Ginebra, l'any 1515, en tres mesos es varen cremar cinc-centes bruixes. En altres llocs com Alemanya, entre Wurtzburg i Bromberg, mil cinc-centes en menys d'un any. I també a Espanya, a Logronyo en el 1610, entre el 6 i 7 de novembre se'n varen cremar divuit.

A Zugarramurdi (Navarra) hi ha unes coves que varen ser famoses perquè s'hi celebraven les orgies o sàbats, i avui en dia, degudament arreglades i il·luminades interiorment, són atracció turística en què s'hi representen aquells fets.

Precisament el Tribunal de Justícia d'aquesta vila, que entre el 1507 i el 1527 havia cremat més de cent vuitanta bruixes, va considerar oportú consultar al Sant Pare si era just cremar tantes bruixes. Es va arribar a l'acord de cremar solament les que persistissin i lliurar amb petites condemnes les que mostressin penediment pel mal causat.

Però qui eren aquestes bruixes? Aquestes filles predilectes del dimoni, capaces d'endevinar, predicar, evocar les ànimes dels morts, de curar, de transformar uns animals en altres, d'obtenir la confiança de les gents, que ja confessaven en elles no només els pecats comesos sinó fins i tot els que es pretén cometre, els mals físics o morals, els odís. És la solució per a tots i ningú sent vergonya de tenir-hi tractes. S'hi acosten fins i tot les gents importants, nobles i senyors.

Henricus Cornelius Agrippa

Coves de Zugarramurdi. Navarra

reconeguda fama, va manifestar que els seus coneixements procedien de les bruixes.

A pesar que la bruixeria ja venia del segle XII, i possiblement d'abans, quan es va manifestar amb més força va ser del segle XVI al XVIII. Llavors també va augmentar la seva repressió, que va ser enorme. A les bruixes, ni el turment, ni la forca ni el ser cremades no les feien canviar, ans al contrari, moltes d'elles en plena bogeria i totes histèriques, anaven joioses cap a la mort.

A França però, el gran ministre de Lluís XIV, Colbert, va decidir acabar amb aquesta situació i va prohibir als jutges acceptar processos de bruixeria. Aquesta mesura va tenir el seu efecte: les bruixes varen perdre

protagonisme i consegüentment prestigi, amb la qual cosa el fenomen va anar desapareixent.

Un aspecte beneficiós però per a les gentes d'aquells temps fou que aquestes bruixes varen ser els únics metges per resoldre els problemes de salut de les dones.

Mai aquestes haguessin acceptat els tractaments facilitats per un home. Atenien doncs als parts com a llevadores i malalties diverses emprant una família de plantes perilloses: les solanàcies, com la belladona i l'herba queixalera, que en les seves primeres aplicacions provocaren segurament no poques víctimes.

Amb el temps varen observar que aquests verins, emprats exteriorment o administrats en dosis molt petites en forma d'ungüents o cataplasmes, eren beneficiosos i calmants dels dolors. **Amb l'aplicació de la belladona es va aconseguir eradicar una malaltia coneguda amb el nom de "ball de Sant Vito".**

Per a l'estudi del cos humà, desenterraven cadàvers i enmig de conjurs i frases sense sentit procedien a la seva dissecció, cosa que les va apropar al coneixement dels òrgans interns. **El gran metge suís Paracelsus, del segle XVI i de**

A Catalunya el fenomen de la bruixeria també es va manifestar. Era suficient que una persona, home o dona, fos vidu o patís una malformació, com ser geperut, coix, borni o estràbic o tenir berrugues per ser motiu de sospita de ser addicta del dimoni i, per tant, de poder fer mal.

En el nostre país, els llocs on es reunien les bruixes eren el Pedraforca, el Canigó, el Montseny i també les Guillaries.

Gairebé tots els pobles varen celebrar processos contra les bruixes i la seva eliminació fou igual que com succeïa a Europa: penjament i cremació a la foguera. I arreu s'hi trobaven bruixes: **Caldes de Montbui, Granollers, Prats de Lluçanès, Collsuspina, Palau-Solità, Vallgorguina,** i un llarg etc. **A tot Catalunya foren unes cinc-centes les executades i entre 1619 i 1620, només a la zona del Vallès, una cinquantena.**

Jean Baptiste Colbert, per Pierre Mignard

Paracelsus

També com a tot Europa el fenomen es va anar acabant i així, a **Sant Feliu Sasserra, el 8 de Gener de 1767, fou executada la considerada darrera bruixa catalana, na Maria Pujol, coneguda com "la Napa"**.

I un fet, a cavall entre la història i la llegenda és el que ens porta al segle XII, amb la presència a Catalunya del primer vampir, molt anterior al de Transilvània, que és del segle XVIII.

Ruïnes del castell de Llers

Aquestes però li varen respondre amb una maledicció perpetuable fins i tot després de la seva mort.

Una vegada mort, va començar a difondre's que el comte s'apareixia com un home jove que matava les seves víctimes d'una mossegada al coll per xuclar-los el sang, i es va generar en tota la regió no poca por.

El poble però, decidí acabar amb aquests fets i, segons uns, un monjo jueu amb uns conjurs en què emprava la càbala, va acabar amb les accions del comte. Segons altres, una monja vella va trobar el comte, li clavà una estaca al cor i li tallà el cap.

Malauradament no hi ha documents per aclarir una sèrie de qüestions sobre aquesta història. El setembre de 1938, un bombardeig fet per la **Legió Còndor** (també hi ha moltes versions sobre aquest fet) va impactar en un polvorí que sembla que estava guardat en el castell.

L'explosió va destruir pràcticament tot el poble i van restar solament algunes poques cases de la part alta. El castell sofrí danys i un incendi va cremar tots els documents que s'hi guardaven.

De totes maneres, alguna cosa devia succeir en aquells temps llunyans quan els fets ens han arribat fins ara; les expressions "mal estruc" o "mala estrugança" semblen recordar-ho. ©

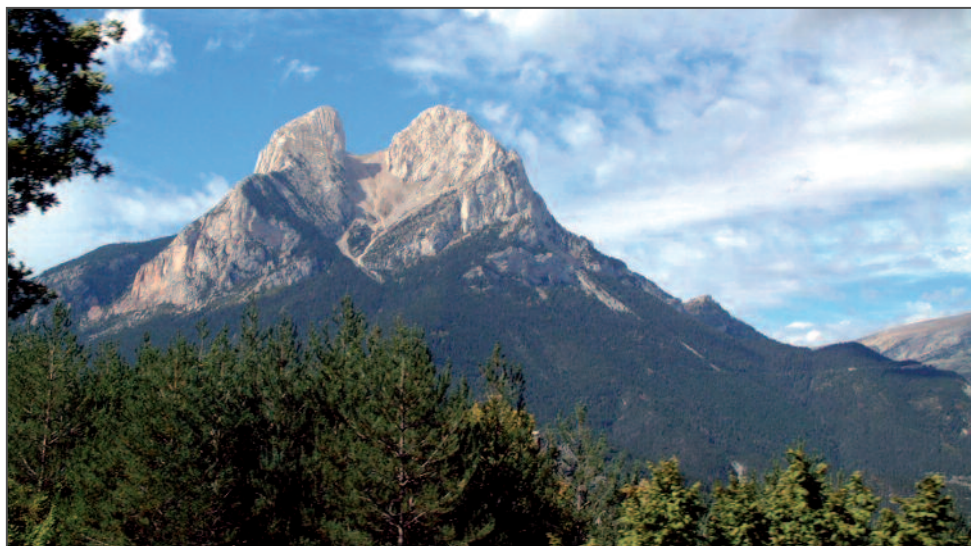
El Pedraforca

Reunió de bruixes. Gravats del segle XVIII

En efecte, en el poble de Llers, a l'Empordà, aparegué en aquells temps un comte anomenat Arnau Estruch que sembla que havia lluitat a Terra Santa i a la batalla de les Navas de Tolosa, i a qui el rei catalano-aragonès Pere II va donar el castell de Llers en gratitud pels seus serveis.

El comte es va trobar amb la presència de la bruixeria, contra la qual va combatre aferrissadament, i va cremar tantes bruixes com podia.

EL BORN

Un viatge al passat, un espai històric

*Si no podem tirar enrere la història,
sí que podem fer tot el possible
per no oblidar-la*

Albert Garcia-Espuche, 2009

El Born ens dona la benvinguda després d'uns anys de controvèrsia entre institucions i entitats pel seu ús en un futur.

Per Lluïsa Goberna

Es va parlar de fer un equipament per al barri, que fos seu de la Facultat d'audiovisuals i, per últim, de fer la **Biblioteca Provincial**, de la qual per fi es va aprovar el projecte. **Quan es van iniciar les obres es van trobar en el subsòl les restes arqueològiques en tan bon estat que es van parar les obres per assegurar la preservació del jaciment que és únic a Europa per les seves dimensions i conservació, així com per la cronologia i la documentació notarial que s'ha conservat.**

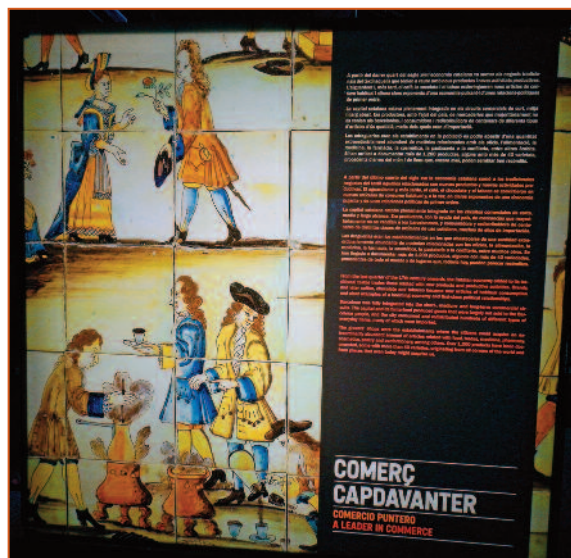
Actualment convertit en **Born Centre Cultural**, es pot veure i viatjar a la Barcelona del 1700 a través del jaciment arqueològic i d'una interessant exposició permanent, **"Barcelona 1700. De les pedres a les persones"**, a la **Sala Villarroel** del mateix centre, on es visualitza i s'explica amb detall com vivien els habitants de la ciutat en aquella època per mitjà dels objectes trobats a les excavacions i l'extensa documentació conservada, que donen fe dels costums dels seus ciutadans.

representativa de les dues forces; **la de Felip V i la catalana.**

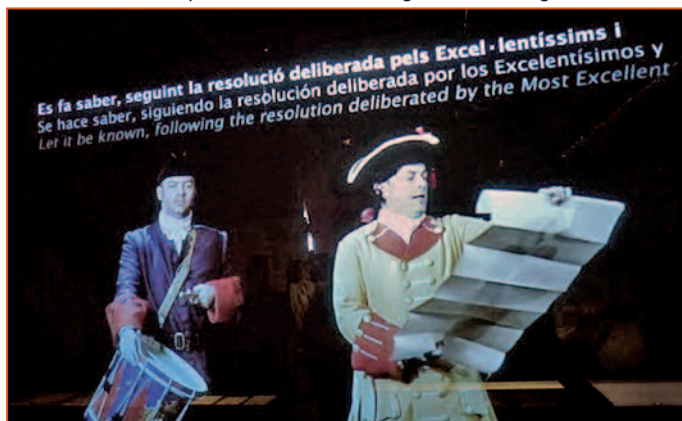
Detalls de la exposició permanent, "Barcelona 1700. De les pedres a les persones"

COMERC CAPDAVANTER
COMERCIO PUNTERO
A LEADER IN COMMERCE

Per a l'acte inaugural es va presentar una interessantíssima i molt ben dissenyada exposició temporal (*es podrà veure fins al setembre de 2014*), amb el títol **"Fins a aconseguir-ho! El setge de 1714"**, (aquesta frase figurava en la bandera del regiment de **Guàrdies Catalanes**), a la **Sala Casanova** del Centre, on es relata a través de personatges i audiovisuals el setge del 1714 d'una forma molt didàctica i re-

Detall de la exposició "Fins a aconseguir-ho! El setge de 1714"

*Es fa saber, seguint la resolució deliberada pels Excel·lentíssims i
Se hace saber, siguiendo la resolución deliberada por los Excelentísimos y
Let it be known, following the resolution deliberated by the Most Excellent*

Una explicació del setge pas a pas vist des dels dos bàndols enfrontats. **És una exposició molt recomanada perquè es representen d'una forma molt viva els escenaris dels fets del 1714, com va ser devastada la ciutat i es van perdre les llibertats a Catalunya.**

Detall de la recreació del Setge del 1714, que es troba a l'exposició temporal "Fins a aconseguir-ho"

En l'espai del jaciment es poden veure diversos carrers com el dels "**Corders de viola**", que deu el seu nom als molts fabricants de cordes de guitarres i violes que hi havia. L'antic **Rec Comtal**, la canalització que portava l'aigua del riu Besòs (s.X). Diverses cases, com la "**Casa de la Neu**", anomenada així perquè va ser un centre de distribució de gel, i la "**Casa Boxadors**", un dels habitatges més grans del jaciment on es destil·lava aiguardent.

Durant tot el recorregut del jaciment es poden veure uns plafons on es pot llegir i visualitzar amb imatges la història de Catalunya i principalment del Born, exposats cronològicament, des del segle XIV fins al XVIII.

Es relata sobretot la història del mercat; tot un símbol. **Va ser el primer edifici amb arquitectura de ferro i vidre a Barcelona, projectat per Josep Fonseré el 1871**, que s'inspirà en els mercats que s'havien construït a França. Va ser pioner d'aquesta estructura metàl·lica, per altres posteriors com el de Sant Antoni (1882). **El 1971, amb la construcció d'un nou mercat central a la Zona Franca, va suposar el tancament del mercat del Born.** Tots els fets històrics, el jaciment, totes les etapes que va viure aquest antic mercat, la Barcelona del 1700, la memòria dels fets del 1714, està explicat amb gran detall perquè el visitant pugui conèixer la història d'aquest espai singular, històric i amb un ric patrimoni cultural.

Al **Born Centre Cultural** s'hi fan nombroses activitats: visites guiades, itineraris, jocs, música, tallers, arts escèniques, literatura, entre d'altres. Tot un ventall d'activitats per a tots els públics i que vol ser un referent cultural per **la Barcelona que mira cap al futur tenint cura del seu passat.** ©

Antic Rec Comtal

Panoràmiques del jaciment, amb les restes de les "Cases de la Neu i Boxadors" al fons

Antic mercat del Born

Estudi històric dels HOMES DE PARATGE

Per Jordi Sotorra
Diplomat en Genealogia
per la Societat Catalana
de Genealogia, Heràldica
i Nobiliària

Què sabem dels Homes de Paratge, qui eren, què van fer, quin paper van desenvolupar dintre de la milícia, etc., són qüestions que al meu parer i per la raó que sigui no han estat estudiades i han quedat una mica en l'oblit, solament són recordats pels fets de Manresa, ja que la història i les cròniques ens han deixat molt poca cosa escrita d'aquests personatges i de les seves accions. Donat que el que sabem és molt poca cosa, és evident que darrera del que expliquen les cròniques del nomenament per part del Comte Borrell dels Homes de Paratge hi ha d'haver quelcom més.

Bàsicament el que sabem dels Homes de Paratge és que un cop conquerida Barcelona pel cabdill sarraí Al-Mansur, el comte Borrell amb la voluntat de recuperar la ciutat de Barcelona demanà ajut al Sant Pare de Roma Joan XV i al rei de França Lotari. Com que els socors no varen arribar, el comte Borrell juntament amb altres comtes, vescomtes, barons, i altres que estaven amb ell

a la ciutat de Manresa, l'aconsellaren de convocar a tots els homes de la terra que amb cavall i armes el poguessin ajudar; en pocs dies en va reunir nou-cents, als quals atorgà privilegi militar i els anomenà **Homes de Paratge**. Això fou l'any 985.

L'estudi i la recerca exhaustiva m'han portat a trobar documents prou importants que donen una mica més de llum a les preguntes que ens fem.

Per començar la recerca i per tenir un coneixement el més complet possible dels **Homes de Paratge**, he rellegit la història de Catalunya compilada en les quatre grans cròniques, les anomenades de **Jaume I**, la de **Muntaner**,

la de **Pere III** i la de **Bernat Desclot**, a més d'altres cròniques titulades el **Llibre dels Feys d'armes de Catalunya** de **Bernat Boades**, el **Recort de Gabriel Turell** i l'**Arbre d'Honor**, també de **Gabriel Turell**.

El recull de les quatre primeres grans cròniques relata la **Història de Catalunya**, cadascuna fa referència a la seva època i no a la d'anys pretèrits.

Boades, Blanes (1370? – 1444) en el **Llibre dels Feys**, diu que el comte **Borrell** va atorgar privilegi militar a tots aquells qui amb armes i cavall el pogueren ajudar, amb la sola condició que no fossin carnissers ni taverners ni hostalers, sinó que fossin pagesos i tinguessin oficis honrats encara que fossin mecànics o menestrals, per allò que de gent tant baixa com són els carnissers i altres com ells no se'n poden esperar fets honrats.

En pocs dies es varen aplegar prop de mil homes, que des de llavors en endavant foren anomenats Homes de Paratge i assimilats amb els de l'Estament Militar amb els mateixos honors.

Gabriel Turell (*Barcelona Segle XV*) en el **Recort** ve a relatar els mateixos fets que en **Boades**, fent alguna matisació, com ara que **"en pocs dies foren DCCCC homes a cavall i ben armats que els anomenà**

Dibuix del segell que consta en el document de la pàgina 3 que actualitzat i acolorit és tal com ha quedat. El disseny gràfic de Noel Yebra

Homes de Paratge, - (Fent referència al comte Borrell) dient que eren igualats amb els cavallers i que les seves cases fossin anomenades **cases de paratge** com abans fossin dites **masies**, i de servidors que eren fossin fets francs.

D'aquesta manera és com el comte Borrell anomenà els Homes de Paratge, i són les DCCC cases que es diuen "de gentils homes", que fins aleshores en cap part del món no es troba Estament de Paratge sinó a Catalunya.

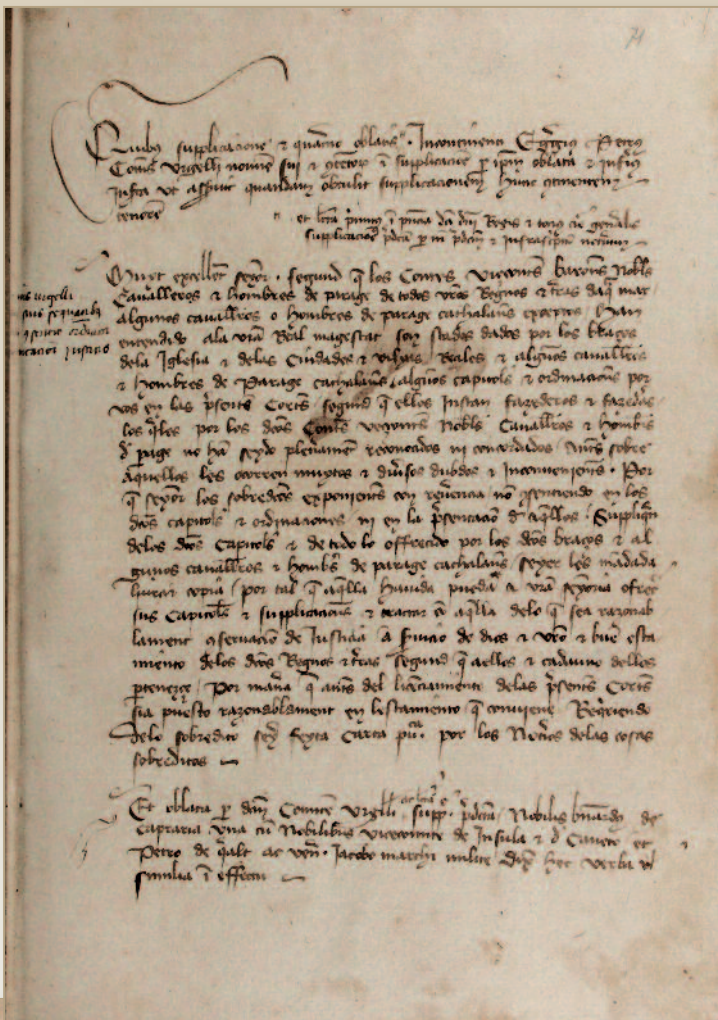
Gabriel Turell, en l'Arbre d'Honor, quan parla dels **Homes de Paratge**, diu que el rei els donà quatre coses: nom de **Cavallers**, grau de **Dignitat**, **Privilegis** d'ésser diferents de la gent comuna, i **Ornaments** d'or per donar-los reputació.

De la recerca feta s'han localitzat diversos documents dels quals seguidament faré un resum, però els més significatius són aquests tres primers.

En el document "**Colección de Procesos originales de Cortes y Parlamentos**" del Rei Joan I any 1388 en les Corts de Montsó. (A.C.A.)

el resum diu així:

Els Homes de Paratge tenen creat un problema de reconeixement en el Braç Militar Únic, i es queixen que no són

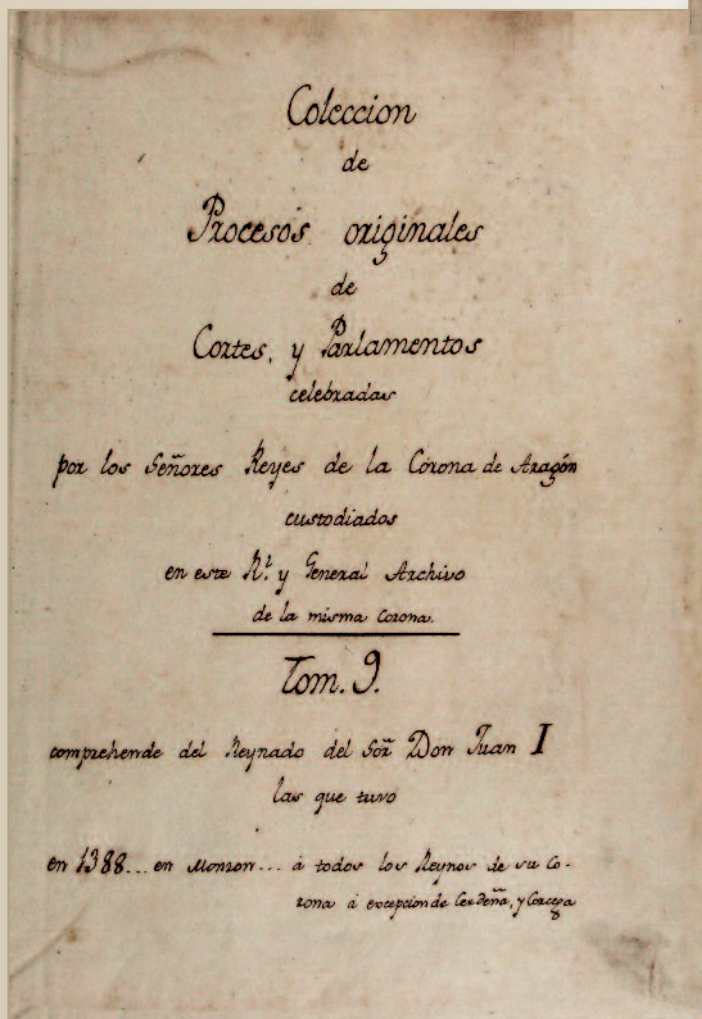
Document "Colección de Procesos originales de Cortes y Parlamentos" del Rei Joan I any 1388 en les Corts de Montsó. (A.C.A.)

plenament reconeguts, ja que succeeixen molts i diversos inconvenients i fan demanda al rei que es resolgui aquest problema abans que s'acabin les Corts, i demana que siguin posats raonablement en l'Estament que millor convingui i al mateix temps sigui feta carta pel notari.

En el document inserit en el Llibre Primer, Volum Segon de "**Pragmàtiques i altres drets de Catalunya Corts de Montsó del Rei Felip**" **Corts de Montsó Joan I, 1 de novembre de 1389**" (B.C.) Per la importància del document he preferit fer un resum molt acurat perquè no es pugui perdre res del seu contingut.

El primer de novembre de 1389, per **Pragmàtica o privilegi a les Corts de Montsó, el Braç Únic Militar de Catalunya** fou escindit en dos pel comte-rei **Joan I** quan creà el **Braç Militar dels Cavallers, Generosos i Homes de Paratge del Principat de Catalunya**.

Tot motivat per les discòrdies en les funcions i en la representació del seu Braç Únic en les Corts i en els parlaments, que existia entre els **Comtes, Barons, Nobles i Rics Homes**, i els **Cavallers, Generosos i Homes de Paratge del Principat de Catalunya**.

PRAGMATICAS Y ALTRES DRETS DE CATHALVNYA

COMPILATS EN VIRTUT DEL
CAP. DE CORT XXIV. DE LAS CORTS PER LAS C. Y REYAL
MAJESTAT DEL REY DON PHILIP NOSTRE SENYOR GLEBRADAS EN LA VILA
de Montsó Any M.D.LXXXV. Y notament reimpresses conforme la disposicio del
Capitol LXXXV. de las Corts celebradas en la Ciutat de
Barcelona Any M.DCC. II.

VOLV MEN SECON.

BARCELONA: En Casa Joan Pau Martí, y Joseph Llopis Estampers, Any M.DCC.LIV.

Aquests Cavallers, Generosos i Homes de Paratge afirmen que per ells mateixos tenen constituït un sol Braç, i això provoca tensions, i la realitat d'un sol Braç és causa de violentes dissidències.

Per això la resolució del rei diu: **“Separem, dividim i segreguem dels al·ludits Cavallers, Generosos i Homes de Paratge del Principat de Catalunya, del Braç Comunitat i Unió total, dels Comtes, Barons, Rics Homes i Nobles del mateix Principat.”**

Disposant, manant i ordenant i així mateix proveint, concedint als anomenats, Cavallers, Generosos i Homes de Paratge un Privilegi a perpetuïtat als presents i futurs, en què constitueixin per ells mateixos en les Corts i Parlaments un Braç, Corporació i Col·legi, separat del Braç dels Comtes, Barons, Rics Homes i Nobles.

Que a partir d'ara s'anomenarà **“El Braç Reial dels Cavallers, Generosos i Homes de Paratge del Principat de Catalunya”** i s'autoritza a fer el seus Estatuts i Ordenances i els facul-

ordenar, a tota fermetur, e seguretat del dit Braç Ecclesiastic, e singulars de aquell. Nos Ferdinandus Rex predictus Capitula praelata, & Singula in eis contenta laudamus, approbamus, pacificamus, firmamus, promittimus, & iuramus in nostra fide Regia, & super Crucem Domini, ac Sancta quatuor Evangelia, iuxta eorum scriem, & tenorem, hec nostra manu propria subscribentes, sub Sigillo nostro secreto, decima quinta die Maij Anno a Nativitate Domini Millesimo Quadringentesimo tertio decimo. De nos infans Alfonso Primogenitus dicti Domini Regis idem in Omnibus, & per Omnia firmamus, pacificamus, & juramus, hec manu propria subscribentes, sub Sigillo nostro secreto, die, & Anno predictis.

non teneantur habere recussio ad illud, vel illos iudices, qui manentiam conceperunt, sed pascere habeantur dicta manentiam, ac si non fuisset concepta. Et si pari delictum totam iudice Ecclesiasticum, velentur habere manentiam ad Regiam Auditoriam, quod iudice studentia Regie ad solam iudicacionem fontem, sua provisione facta per Ordinarios, Letteras revocatorias concedere teneantur. Placit al Senyor Rey.

DE PRIVILEGIIS MILITARIS, E A QVIS PODEN CONCEDIR, E DE LVRS CONGREGATIONIS. TIT. XLVII.

1. JOAN Primer en lo Privilegi concedit al Stament Militar dat en Montsó, lo primer de Novembre 1389.

DE MANVTENENTIAS. TIT. XV.

1. FERRANDO Segon en lo Privilegi concedit al Stament Ecclesiastic dat en Montsó, ha 2 de Decembre 1310. Cap. 2.

Mes suplica d'istament Ecclesiastic, que consideras los abusos que fan en la Regia Audiencia, pera arregar provisiones, vulgarment ditas manentias en los Beneficis Ecclesiasticos, que fons color de Bullas Apotolicas, sentencias falsas, e altres Titols no Canonics, e que no comprenen a dits Beneficis, en interes, danmarge, e prejudici dels Patrons, e encara Judges Ordinarios, als quals de dret, e de justitia se pertany conixer, decidir, e determinar las causas, que placia a Vostra Regia Majestat, que per dits Officials de la Regia Audiencia, ni per altres Officials Seculares nos puga haver, ni exigir salari algu per ditas manentias, e que se posada en ditas manentias la clausula següent, ço es. *Quod daret dicta manentiam, donec, et quousque per Ordinarios iudicem Ecclesiasticum, aut alium iudicem ad quos caperet, de iure cogentiam fuerit, aut provisione de possessione profuit Beneficij, et facta cognitione prealata, partes*

Cedule cogitantes, quod ex quo pro qualitate temporum, Variare que ream Hominum disponunt agenda, et non ideo, quod illorum mutabilitate manentur, vnde idipsum quod alias provide Actum est, per sollicitudinem sustentatum, aliquid potius non improvide revocantur. Hinc sequitur, quod non nulla que nonnumquam placuerunt, postmodum decessis temporibus, fuisse Authoribus dissolvent, & interdum illud idem valde difficile conitari, quod antea facile videbatur: hoc ausim fieri ipsius temporis, acque status instabilitas, que successibus varij circa temporalia, & terrena iugiter immutatur, & cum illis conditionem, & necessitatem Regnum, & Terrarum considerari oportet, ac secundum ea ingruentia negocia dirigij, & disponi, dignam nobis, ac toti Republice Regnum, & Terrarum nostrarum expediens, & necessarium summe censeamus, hic de predictis tractare, & agere, que inferius describuntur. Qualls ergo, & quanta maiorum radix, & discordiarum mater, propellenda communito, que in faciendo, & repræsentando brachium vicium in Curij, & Parliamentis Generalibus, et Particularibus, et alijs fuit, et est inter Magyates, Barones, Nobiles, et Ricos Homines, Milites quoque. Genero- E 3 605.

De Privilegi Militar, &c. Tit. xvj.

tura, & Ordinationes interesse facere ad eorum commodum, iustique sui conservacionem, Regularium nostrarum augmentum, pacem, & honorem. Sigillum, & archam laboratorum videlicet: Signum Regale tale, & omnino de plenitudine Regie potestatis, per quam supplicium omnem delectum, si quis turban in Concessione, & Privilegio pertinet, seu alijs in premissis aliquatenus intromittit, seu impingit, in casus vel reitumorem pendentes Bullæ nostre plenebæ inane inignat.

2. FERRANDO Segon en lo Privilegi concedit al Estament Militar. Dat en Barcelona, ha 4 de Octubre 1411. Cap. 1.

Considerans los Gloriosos Reys predecessors vestros, los grans serveys que huya havien hagat, no solament en defensio mes en Conquistar de non, per augmentar la dita Corona, han acregat molts Privilegis continuats los dits serveys, sollemni grandiosos, e perils, campaments de foyes, foyes, e augmentar la dita Regia Corona, e d'acosta bon venut, e empenyorats lara Patria a vostra Majestat, e los altres Reys de Aragon predecessors de aquella. E per eiser lo dit Stament mes digne, e mes Noble que loval, coa que fons Privilegiats, mes que los altres, e en los finituras de las Cortes Reys Gloriosos han acollunat de arregar gratias, y Privilegis a hys Vassalls. Pero lo Stament Militar del dit Principat havent aflicto en no a lora successores, e per metre ansevecau, desfina, e augmenten la Regia Majestat vostra, e succedon de aquella, busmar los Privilegis del dit Stament, e de nou plicio dit Stament Militar a la Majestat vo-

Document del Llibre Primer, Volum Segon de "Pragmàtiques i altres drets de Catalunya Corts de Montsó del Rei Felip" Corts de Montsó Joan I, 1 de novembre de 1389" (B.C.)

cap persona de qualsevol grau i solament romanguí un uixer d'armes, i deixa clar l'ordre en què s'han de col·locar **Arquebisbes, o altres Persones Eclesiàstiques, Ducs, Comtes, Vescomtes, Barons, Nobles, Cavallers, Homes de Paratge, Generosos, Síndics de Ciutats i Viles Reials.**

Però el que més m'ha sobtat, perquè és un altre aspecte desconegut és el manifest de participació en un fet d'armes dels Homes de Paratge, és el Privilegi de Ferran I, concedit a l'Estament Militar a Barcelona el 21 de juny de 1413.

Document "Constitucions i altres drets de Catalunya Corts de Montsó del Rei Felip", Llibre Primer Volum Primer (B.C.)

ten, perquè tinguin llur segell, en el qual es gravaran les nostres armes, o sigui, Nostre Escut Reial, dient així la llegenda de la circumferència **"Segell del Braç dels Cavallers, Generosos i Homes de Paratge del Principat de Catalunya"**.

En el mateix document hi ha el dibuix del segell esmentat.

En el mateix llibre **"Pragmàtiques i altres drets de Catalunya Corts de Montsó del Rei Felip,"** Llibre Primer Volum Segon (B.C.)

A continuació del document anterior hi consta la certificació del rei **Ferran II**, del text anterior.

Tanmateix en la Pragmàtica donada a Barcelona el 9 d'octubre de 1481, el comte-rei **Ferran II** confirmà per a la totalitat dels components del Braç Militar els privilegis que el seu antecessor **Joan I** havia concedit el 1389.

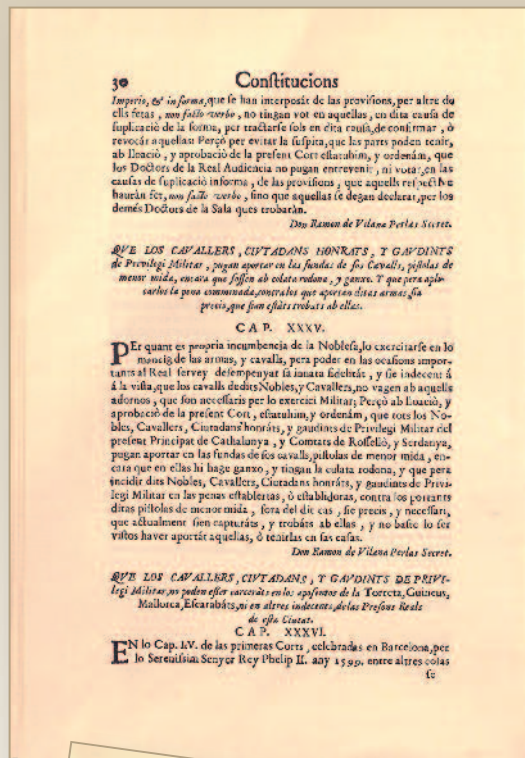
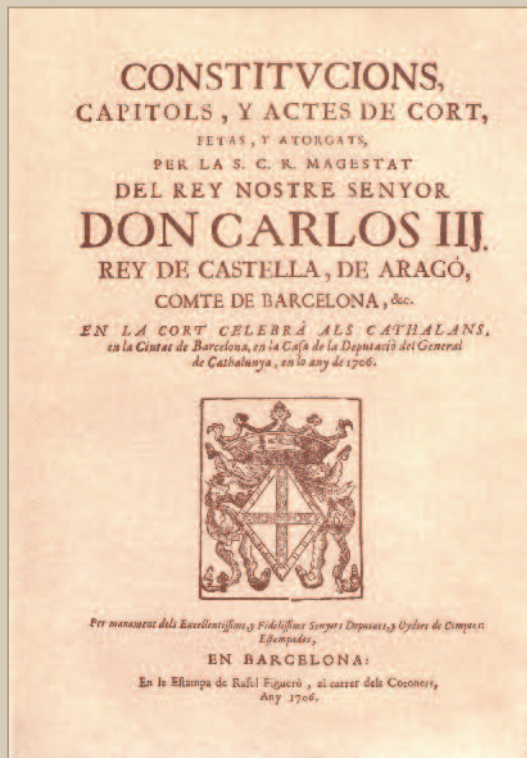
Constitucions i altres drets de Catalunya Corts de Montsó del Rei Felip, Llibre Primer Volum Primer (B.C.)

En les Corts de Sant Cugat Any 1419, Alfons IV ordena i estableix perpètuament, que en les Corts i Parlaments de Catalunya, al voltant de la cadira reial no podrà haver

En el document inserit en el **Llibre Primer, Volum Tercer de "Constitucions i altres drets de Catalunya Corts de Montsó del Rei Felip"**.

I el resum diu així:

"Per l'esforç fet en els fets d'armes de Sardanya, es concedeix Privilegi per desenvolupar els oficis de Camarlenc, Majordom, Algutzir, Uixer i Cambrer, als Magnats, Nobles, Cavallers i Homes de Paratge del Principat de Catalunya".

En el llibre Constitucions, Capítols i Actes de Corts del rei Carlos III Corts de Barcelona de 1706

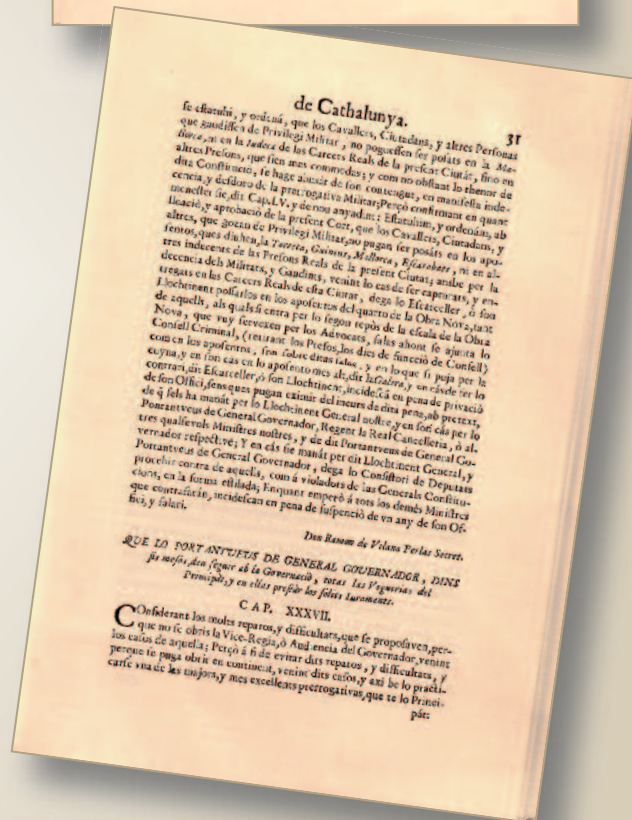
En les Corts celebrades a Barcelona el rei **Felip II** l'any 1599 entre altres coses estatuí i ordenà que els Cavallers, Ciutadans i altres persones que gaudeixin de privilegi militar no puguin ésser empresonats en presons indecents i que siguin empresonats en presons més còmodes.

En el decurs de la recerca, a més dels documents esmentats i resumits s'han trobat més privilegis de tota mena, (*una vintena més*) donats als **Homes de Paratge**, l'alliberament d'alguns pagaments, vigilància de la moneda falsa, etc.

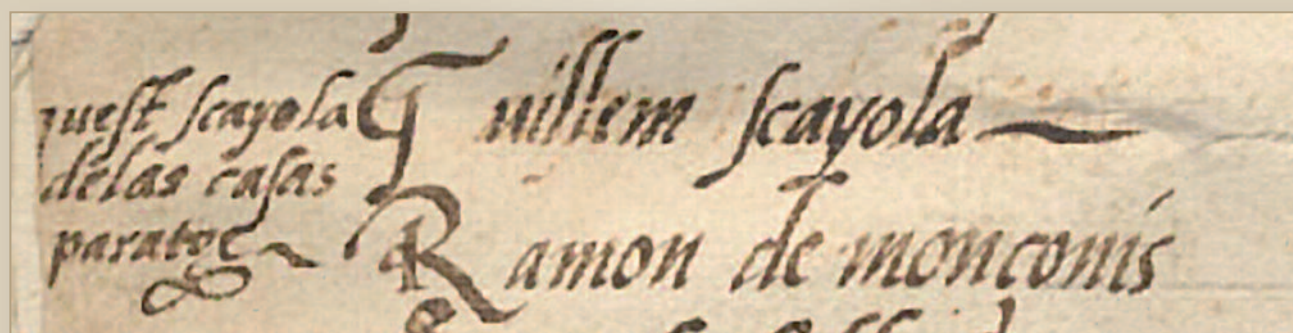
Altre aspecte a destacar en la història dels Homes de Paratge i que en les cròniques s'esmenta és que foren nou-cents i que també foren anomenades les seves llars com Cases de Paratge, però en cap lloc consta el nom de cap d'aquests Homes, ni de les cases esmentades.

Amb la finalitat de poder complementar aquest treball i amb l'afany i la idea de fer possible la localització d'algun nom d'aquests **Homes de Paratge** s'ha insistit en la recerca, i aquesta ha donat un petit fruit; he pogut trobat el següent.

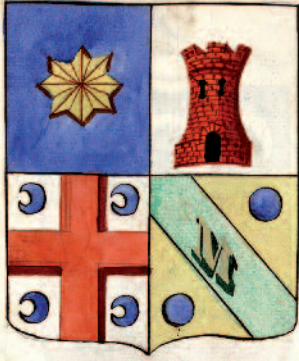
En l'armorial d'**Esteve Tamborino** (S. XVI), també dit **Armorial Català de Salamanca** (*perquè està a la Universitat de Salamanca*), trobem a un tal **Guillem Escayola**, on diu.

Llibre Constitucions, Capítols i Actes de Corts del rei Carlos III Corts de Barcelona de 1706

Abelló y Moretó,

El presente escudo de las nobles familias de Abelló y Moretó de la villa de Valls es partido con pat. 1.º partido en faja. En la parte superior campo de azur con estrella de oro de ocho puntas, y en el inferior campo de plata con cruz de gules encajada de cuatro cuarteles de azur. 2.º partido en faja. 1.º cuartel campo de plata un castillo de gules, puerta y ventanas de sable, perfiladas de oro. 2.º campo de oro, en una faja de sinople en guisa de una M de oro, y acompañada de dos volos de azur, que es Moretó. Alena el escudo al morrión o celada puesta de perfil encajada a la derecha con sus plumas y correspondientes lambrequines.

En Valls natural de la comarca de Casp, tenía su casa solar en el pueblo de Valls, y desde muy pequeño se mostró aficionado a la carrera de las armas. Durante el año 1710, digno de pararse en Barcelona por el título de Valler, de este, está a cargo de la corte y ciudad armada por la muerte del Sr. Duque de Uzeda, a los cuarenta y cinco años de su edad, y en el año de 1711, acompañando a algunos señores y soldados de su tierra para ayudar en la guerra contra los moriscos en la cual tomó parte de guerra. En Valls, Moretó, ganó en las batallas que se libraron, entre ellas en 1710, en la que murió el Sr. Duque de Uzeda, y Moretó, después de haberse distinguido en el ejército de Carlos, y Moretó, ganó un hijo llamado Pedro, entre los que le acompañaban a la guerra. Concluido esta guerra, Moretó, se retiró a casa de sus muchos herederos y fuele reconocido, y Moretó, se retiró a Valls donde con lo que había ganado a los señores aumentó sus posesiones, y Moretó, por empresa le que se devota y partida.

La familia de Moretó es también muy conocida en Valls, pues en tiempo del Conde Don Ramon Borrell, año de 1685, por este conde se concedió el privilegio de los señores, vassallos, y otros señores como los señores de Paratge, al que se le dio, aunque la había concedido a otros señores de Cataluña. Este Moretó, se distinguió en 1689, cuando se capituló con el Conde Don Ramon Borrell, que el conde para escapar de la mano de la ciudad de Barcelona, vino de los señores de paratge, en ella al asalto, y matando grandes elegidos del mismo conde, por sus muchos vassallos, con el título de conde, en su mano.

Vilalta de Marlés.

Esta familia es de las mas antiguas e Ilustres de Cataluña, y tiene su casa en San Martín de Marlés, veguería de Navarra, esta veguería de Borja, del Reino del Condado de Valpagan, y hoy día partido de Borja, provincia de Barcelona.

En el año mil quinientos, el Sr. Conde Don Ramon Borrell, quando promovió las reducciones de los señores de las Cabañas que le habían ayudado en la guerra y capitulación de los infieles, condescendió a los que mas se distinguieron el privilegio de vivir en las mismas honras, gracias y prerrogativas que usaban y disfrutaban los señores y señoras y las señoras de Navarra, Merca de Borja; y entre mas de quinientos casos que fueron acordados a consecuencia de la casa de Vilalta de Marlés.

En el año de la batalla de Lepanto, año IV, cap. LXXI, día que Borrell, conde de Vilalta, con el título de la casa del Rey de Aragón, en el año 1285, fue enviado a Mallorca a fin de tratar con Reina Leonor, Gobernadora de la isla para que las Mallorquinas reconocieran por Rey y Señor al de Aragón, para que Don Jaime había entregado a los franceses los señores y señoras que tenía en el Principado de Cataluña y Valpagan, además de otros señores que pertenecían al de Aragón. El escudo es en campo de oro una villa al natural, sobre una altura al pie de la cual una un río de plata y azur.

“de les Cases de Paratge” i en l'Armorial anomenat “**Tratado de Nobleza de Pedro M. Rigalt i Fargas**” (any 1834) (A.H.B), trobem a **Juan Abelló**, de Valls, Home de Paratge que va participar en l'alliberament de Barcelona amb el comte Borrell.

També un **Vilalta**, de Sant Martí de Marlés, és anomenat Home de Paratge pel comte Ramon Borrell.

Guerau Rosich, de la vegueria de Lleida, Home de Paratge anomenat pel comte Borrell.

Amb aquest estudi m'agradaria haver pogut donar una mica més de llum i un punt de partida per poder seguir estudiant la història i els fets dels Homes de Paratge. ©

- A.C.A. Arxiu de la Corona d'Aragó
- B.C. Biblioteca de Catalunya
- A.H.B. Arxiu Històric de Barcelona (Casa de l'Ardiaca)

205

Comte de Rosich de la vegueria de Lleida.

fol 324.

No 12

Rosich familia muy antigua y muy noble; procede de la vegueria de Lleida, y los varones de ella siempre fueron muy esforzados y muy valerosos en la guerra.

Tras o venado de Rosich a pocas de la posesion de los moros que habían seguido sus padros, se mantuvo firme en la posesion de la santa fe catalana. Era rico hombre por naturaleza y quando Carlos Magno vino a Cataluña a librarla de los moros, comedio a la familia de Rosich los mas privilegios que usaban los viscondes, los viscontes, los señores de paratge y los del privilegio militar. Este privilegio fue confirmado por el Sr. Conde de D. Ramon Borrell en Casanova en 1618.

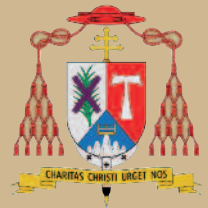
En tan antigua la familia de Rosich que ya en 531. Quillen Rosich vino desde el termino de Casanova a poseerla con su persona y gente que pudo allegar, a los Reyes Carlos, Childerico y Pape Rey de Metz, contra Amalasio porque se levantaba contra su esposa por que profetaba la ley de cristo.

La casada de los Rosich era campo de gules, un castillo de oro, en campo de los cuarteles de la misma y un mequante de plata, acompañado de los del mismo metal.

ESTAMENT DE CAVALLERS NOBLES DEL PRINCIPAT DE CATALUNYA

IMPOSICIÓ DE LA **GRAN CREU DE JUSTÍCIA** A
L'EMM. I RVDM. CARDENAL ARQUEBISBE DE BARCELONA
DR. LLUÍS MARTÍNEZ SISTACH

El Cardenal Arquebisbe de Barcelona, Dr. Lluís Martínez Sistach, va rebre el passat 21 d'octubre a la **Catedral de Barcelona**, la "**Gran Creu de Justícia**", atorgada per l'**Estament de Cavallers Nobles del Principat de Catalunya**. L'acte es va iniciar a les 19 hores, amb la celebració de la missa a l'altar major de la Catedral, presidida pel Sr. Cardenal, que concelebrà amb Mn. Josep A. Arenas, Mn. Josep Pavia i Mn. Josep Vives, membres del **Capítol de Canonges** de la catedral, i amb el seu secretari particular, Mn. Alfred Sabaté. Actuà com a diaca en la celebració Mn. Xavier Rius, adscrit a la Catedral. A la celebració eucarística hi varen assistir el **Consell Suprem**, membres de l'**Estament de Cavallers**, el President de la **Real Archicofradia de Malta "ad honorem" de Caltanzaro**, representants d'**Homes de Paratge** i un nombrós grup de fidels.

Acabada la celebració de l'eucaristia, al **Cor de la Catedral**, tingué lloc la **Imposició** de la "**Gran Creu de Justícia**" al **Cardenal Sistach**. Un dels membres del **Consell Suprem** va llegir l'**Acord del Gran Capítol** pel qual es concedia el seu màxim guardó a l'**Arquebisbe de Barcelona**. Tot seguit el Sr. **Jaume Bertomeu** i **Julià**, **Gran Mestre** de l'**Estament**, imposà la **Gran Creu** al **Sr. Cardenal**.

El Dr. Martínez Sistach va dir que era per a ell un motiu de goig, de satisfacció i d'agraïment rebre un guardó d'un Estament que té més de mil anys d'història, ja que fou fundat en el segle X. El Cardenal va recordar les seves responsabilitats a la **Cúria Romana** i la seva participació en el darrer conclave així com el nou estil fet de senzillesa evangèlica del **Papa Francesc**, que li concedí una llarga audiència privada el passat 6 de setembre; **un Papa** –va dir– que "**ens invita a viure una primavera en l'Església**". I va acabar les seves paraules dient: "**Si he pogut fer algunes coses en la meua vida, ha estat gràcies a l'ajut de moltes persones. Moltes gràcies a tots, i que Déu us ho pagui!**".

L'acte es va cloure amb unes paraules del Sr. **Jaume Bertomeu** qui recordà el sentit que tenen els dos signes que porta la "**Gran Creu de Justícia**" de l'**Estament** que presideix: la **creu de Jesucrist** i les **quatre barres del Comtat de Barcelona** i acabà dient: "**Avui amb aquest Acte, manifestem gran satisfacció pel fet que Sa Eminència sigui el nostre Prior Espiritual. Gràcies, Sr. Cardenal, i benvingut a l'Estament de Cavallers Nobles del Principat de Catalunya!**". ©

L'experiència màgica del cinema

Exposició
prorrogada fins el
12 de febrer de 2014

Col·lecció Josep M. Queraltó

**Edifici Històric de la
Universitat de Barcelona
Gran Via de les Corts Catalanes, 585**

NECRÒPOLI PALEOCRISTIANA DE TARRAGONA

Per Lluïsa Goberna

El conjunt de la Necròpoli Paleocristiana ha restat tancada des de l'any 1992 per fer-hi tasques de remodelació de caràcter arqueològic i arquitectònic. Fins que el 18 de maig de 2013, coincidint amb el Dia Internacional dels Museus, es va reobrir al públic amb un nou itinerari i un Centre d'Interpretació on s'exhibeix l'exposició "El Món de la Mort a Tàrraco".

L'Institut va creure que seria força interessant realitzar una visita al recentment obert conjunt funerari romà tardà, **considerat el més important a la Mediterrània occidental** i declarat **Patrimoni Mundial per la Unesco l'any 2000**.

El dissabte 26 d'octubre vam sortir puntualment en autocar cap a Tarragona, on ens esperava el nostre guia, en Jordi, de l'empresa Auriga, Serveis Culturals, que ens va acompanyar amb les seves detallades explicacions per tot el recinte exterior de la Necròpoli. La visita va finalitzar dins del **Centre d'Interpretació**, on vam poder veure l'exposició abans mencionada **"El Món de la Mort a Tàrraco"**, sobre els rituals, ofrenes i símbols funeraris a l'antiga Tàrraco. Una exposició molt ben presentada, ampliada amb les interessants explicacions del nostre guia.

Aquest jaciment arqueològic va ser descobert l'any 1923, quan la **"Compañia de Tabacos"** inicià els treballs de fonamentació per construir una nova fàbrica a la vora del riu Francolí. **L'any 1926 es va fer càrrec de la direcció de les excavacions mossèn Joan Serra i Vilaró, nascut a Cardona el 1879, el qual va treballar molt a consciència i va ser una figura clau per a la preservació i difusió del conjunt arqueològic.** En mossèn Serra i Vilaró es va trobar amb una Necròpoli de gran complexitat cronològica amb una amalgama d'èpoques difícils de catalogar.

Retrat de mossèn Serra i Vilaró

Treballs d'excavació

Visita del Director General de Belles Arts Al Museu Paleocristià l'any 1932. Eduard Toda i J. Serra i Vilaró (esquerra de l'imatge). Foto: Vallvé

Però ell va fer un treball amb gran rigor científic, tant en l'excavació com en la documentació. Els treballs van durar fins al 1933. Morí el 1969 i va ser enterrat i embalsamat per desig d'ell en els terrenys de la Necròpoli, en un sarcòfag recobert de zinc, sobre el qual es va col·locar un monument funerari que es va trobar en el lloc durant les excavacions.

Les restes de la Necròpoli, d'època romano-republicana, daten de mitjans del segle I aC i van perdurar fins al segle VII dC.

sota la direcció de Serra i Vilaró

Vista general de la Necròpoli Paleocristiana

A la Necròpoli es troben enterraments de diferents formes i materials; **fosses, teules, taüts de fusta, de plom, dins d'àmfores, sarcòfags de pedra, i que abasten del segle I fins al VII.** Els enterraments es van anar superposant uns sobre els altres, per aquest motiu ha estat tan difícil de catalogar. **En un principi va ser un suburbi de la gran ciutat i, com estava prohibit enterrar els morts dins de la ciutat, és convertí en suburbi-cementiri, que a partir del segle I va anar creixent considerablement.**

En l'espai es poden veure per una part les restes d'una casa suburbana (*domus*), amb la zona dels banys, del segle II. Vam veure també en la zona de producció una premsa per a l'elaboració d'oli o vi, dels segles II o III. D'altra banda, separats per un camí o vial paral·lel al riu, el sector funerari de la **Necròpoli Paleocristiana.**

En aquesta zona suburbial coexistien diferents usos, principalment; cases residencials (*domus*), tallers artesanals i de

Tomba i monument funerari de mossèn Serra i Vilaró

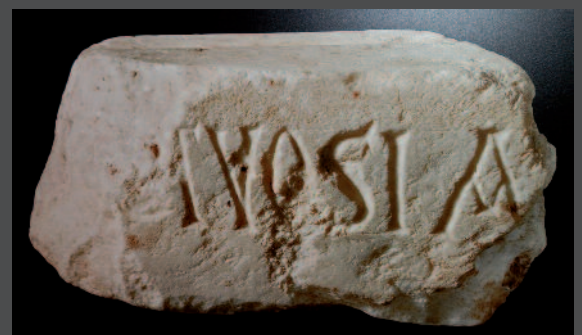
producció, vials, enterraments, etc. A mida que anava creixent i s'estenia aquest suburbi portuari amb més instal·lacions cada vegada; **la funció funerària es va desplaçar cap a sectors més perifèrics, a la vora del riu.**

Al segle III, concretament l'any 259 dC el bisbe Fructuós i els seus diaques, Auguri i Eulogi, van ser martiritzats a l'amfiteatre. Les restes dels màrtirs probablement es traslladaren al suburbi-cementiri que es converteix posteriorment al llarg del temps en un gran complex funerari cristià al segle V.

Arran de l'enterrament dels màrtirs en aquest espai, es van anar produint un gran nombre d'enterraments pel desig dels fidels de reposar vora dels sants. **Aleshores, al llarg del segle IV, va ser considerat un lloc sagrat i de culte per a la comunitat cristiana.**

La primera notícia sobre l'existència d'una comunitat cristiana a Tàrraco la proporcionen les Actes del martiri del bisbe Fructuós i els seus diaques, Auguri i Eulogi, on es narra com van ser cremats vius a l'arena de l'amfiteatre el 21 de gener de l'any 259 dC. El document transmet la imatge d'una comunitat cristiana tarraconense i prou arrelada a la ciutat i el seu territori.

La nit després del martiri, membres de la comunitat cristiana van recuperar les despulles incinerades dels màrtirs per traslladar-les, presumiblement a les àrees d'enterrament de la perifèria propera a la desembocadura del riu. La troballa d'un fragment d'epigrafi - restituit com [FRUC]TUOSI / A[UGURI ET EULOGII] - en els terrenys de la Necròpoli Paleocristiana, permet pensar que degué ser aquesta l'àrea funerària que va acollir les despulles dels màrtirs.

Restes d'una "domus" suburbana

Als albars del segle V, hi ha un revifament de la ciutat, ja que el seu port va ser base d'operacions de l'exèrcit romà contra la invasió dels bàrbars. Aquests fets es tradueixen en la reactivació de la ciutat i sobretot dels suburbis on s'emplaça la **Necròpoli Paleocristiana**, on es desplega un important nucli funerari.

Al segle V, amb la consolidació d'aquesta àrea funerària es construeixen dues basíliques. Una basílica cementicial en record i memòria dels tres sants martiritzats. El cementiri per aquesta raó experimenta una expansió i **es converteix en un focus de projecció molt important del cristianisme dins dels territoris de l'imperi romà.** Les restes d'aquesta basílica van desaparèixer quan es va construir

Restes de la zona de producció

Part sector Necròpoli

la **Fabrica de Tabacs** de Tarragona, a la primera meitat del segle XX. Quan es va portar a terme l'excavació, es va trobar la basílica només en planta.

La segona basílica construïda més al nord, es va localitzar el segle passat en els terrenys del que avui és el pàrquing del centre comercial que hi ha davant del conjunt.

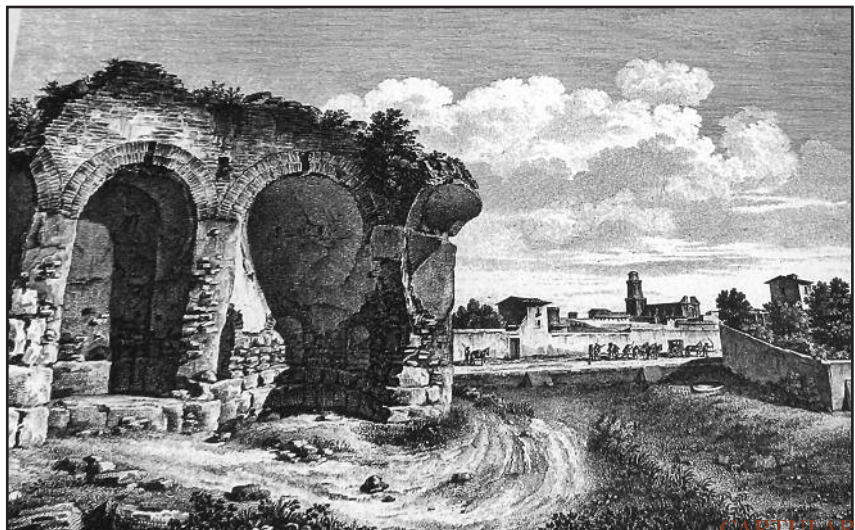
Dins del recorregut es troben les restes d'un mausoleu d'època tardana (s.IV-V), que era de grans dimensions i es creu que era d'una família benestant. En el gravat publicat per **Alexandre de Laborde**, en el seu "**Voyage Pittoresque et Historique de l'Espagne**" el 1806, es pot apreciar la seva grandària ja que es conservava encara una bona part.

Restes mausoleu, tal com es troba actualment

Després de visitar les restes arqueològiques de l'exterior vam entrar al **Centre d'Interpretació** on estan exposades les peces més significatives que es van recuperar durant els treballs d'excavació. Es poden veure entre altres, làpides i escultures de l'època tardo-republicana, (segle I aC), que formaven part originalment de monuments funeraris que van ser desmuntats amb el pas del temps per tornar-los a reutilitzar.

Gravat d'**Alexandre de Laborde**, on es veu el mausoleu encara alçat en part al segle XIX

En l'excavació es van trobar diverses restes humanes (*esquelets*), un d'ells es troba dins d'un sarcòfag protegit per una tapa de vidre i que forma part d'aquesta exposició. També es mostren diverses fotografies dels treballs d'excavació i un audiovisual on es mostra la reconstrucció d'un enterrament cristià.

En el mateix Centre es troba la lauda sepulcral d'Òptim que es creu que era bisbe, encara que els investigadors no ho donen per resolt perquè falta un tros d'inscripció i no es

pot tenir la total certesa, és bastant probable que fos un bisbe. Es va trobar dins la basílica sepulcral.

També hi trobem una de les peces més conegudes, que es pot veure dins d'una vitrina, **la famosa nina articulada d'ivori (S. IV dC), que es va trobar dins de la tomba d'una nena d'uns sis anys** que es creu que va ser d'una família benestant ja que es va trobar un fil d'or que devia ser les restes de la seva vestimenta. **La nina fa 23 cm. d'alçada i és articulada per les espatlles, colzes, malucs i genolls.**

Mosaic funerari d'Òptim

Nina articulada d'ivori

Centre d'Interpretació

Tot aquest conjunt arqueològic és un testimoni molt important per conèixer els rituals, símbols i cultes funeraris, pagans i posteriorment cristians de l'antiga Tàrraco. L'estudi de les restes humanes, com s'enterraven, inscripcions, etc., proporcionen molta informació del trànsit entre el món romà pagà i cristià i poder entendre així millor el vincle entre la vida i la mort dels seus habitants.

Acabada la visita ens vam dirigir cap al **Restaurant SOL-RIC**, ubicat en una masia del segle XVIII, rodejada de jardins; un espai molt acollidor.

Tenim de ressaltar sobretot l'excel·lent i complet àpat que ens van servir. Tot impecable, tant el menjar com el servei. És un lloc recomanat, que és una referència gastronòmica a Tarragona des de fa més de 50 anys. **I nosaltres també el recomanem per la seva qualitat i bon servei.**

Després de fer una mica de sobretaula i com estàvem molt a prop de la platja de l'**Arrabassada**, quasi tot el grup vam anar a fer una passejada pel **Passeig Marítim** i la veritat és que va valer la pena perquè la panoràmica de les ones trenquen les roques era força espectacular. Vam estar una llarga estona gaudint de la vista i del bon temps.

Va ser un bon complement final per a un dia que va resultar força agradable i alhora enriquidor. ©

Bibliografia: Museu i Necròpolis Paleocristians de Tarragona MNAT. Generalitat de Catalunya. - Museu d'Arqueologia de Catalunya MAC. Ajuntament de Tarragona

HERÀLDICA (II)

Per Rafael Portell
Acadèmic de la Belgo-Española
de la Historia

La darrera vegada vam acabar parlant dels esmalts o colors. No obstant, hi ha una varietat de representació que és diferent; ens referim als anomenats “folres”, que adopten diverses formes i colors.

Aquests són: **erminis**, **vairs** i **les seves subdivisions**: **contraerminis**, **contravairs**, **vairs en punta**, **vairats**, **contravairats**, **vairats en punta**, **vairs en ones** i **vairats en ones**.

A continuació passem a descriure'ls:

ERMINIS

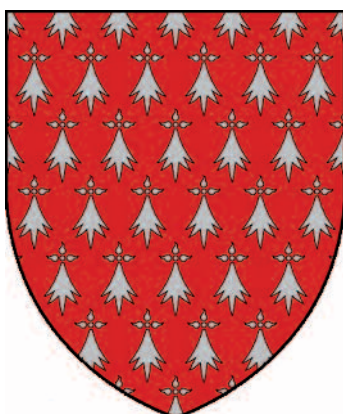
S'anomena així, en heràldica, a un fons de l'escut en argent (**blanc**) sembrada d'unes petites taques en forma de triangles o cuetes.

L'ermini és un mamífer carnívor de la família dels mustèlids, com les rates i les mosteles, que habita als boscos i estepes d'Europa. Actualment és considerat una espècie invasora. Tenen el pèl blanc i la pell

molt suau, la cua és llarga i la seva extremitat és d'un color negre molt bonic, amb la qual es fabriquen peces de roba molt estimades.

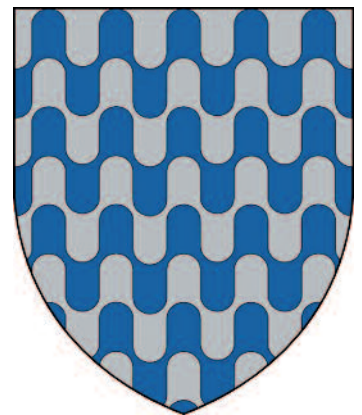
Els erminis representen en heràldica la inclinació de l'home a viatjar, i també representen la puresa. Antigament el seu ús en els vestits estava restringit als governants i persones de rang alt. És molt emprat en l'heràldica britànica.

Els escuts de grans títols (*Reis, prínceps, ducs*) solen dur-los acoblats, és a dir fora de l'escut i darrera.

VAIRS

Els vairs són una variant de folres que volen significar unes copes o vasos de vidre. En heràldica es representen en forma de campanes petites, **que sempre són d'esmalts d'argent i atzur (blanc i blau)**.

Els vairs volen significar la pell d'un gat salvatge o una geneta. La seva pell és blanca en el ventre i blavosa a l'esquena. També són tinguts com a senyal de dignitat.

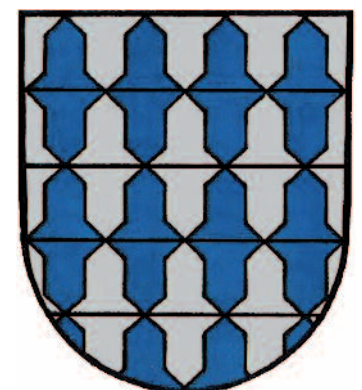
CONTRAERMINIS

Quan el camp és de sabre i les petites taques d'argent reben aquest nom. **Són el contrari que els erminis.**

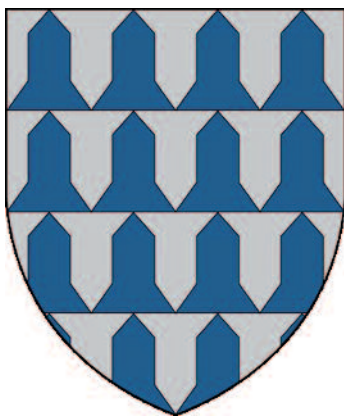
CONTRAVAIRS

S'anomenen d'aquesta manera les mateixes figures que els vairs, però disposades de la següent manera: **la base de la figura de metall contra la base de metall i la base de color contra la base de color.**

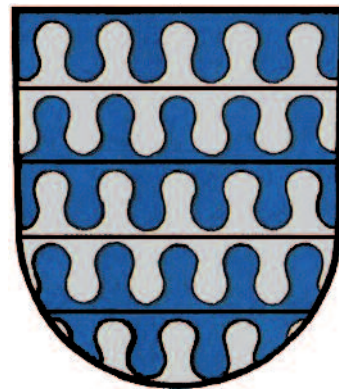
VAIRS EN PUNTA

Reben aquest nom quan les puntes es col·loquen oposades a les bases de les altres.

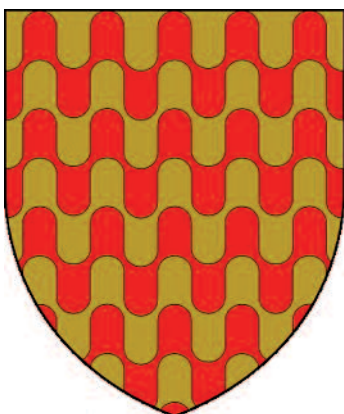
VAIRS EN ONES

Aquests vairs es troben especialment a les armeries de Catalunya. En aquests vairs s'ha de procurar que la primera línia sigui d'argent i la segona d'atzur, i així successivament.

VAIRATS

Aquest nom el reben els vairs el metall i colors dels quals no siguin d'argent i atzur i, per tant, emprin altres esmalts com l'or, el gules, etc.

VAIRATS EN ONES

Quan els vairs no són d'argent ni atzur, però segueixen l'ordre dels vairs d'aquesta classe. ©

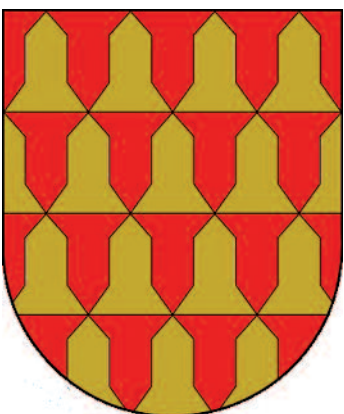
CONTRAVAIRATS

Quan no sent els vairs d'argent i atzur, guarden la disposició dels contravairs.

VAIRATS EN PUNTA

Són aquells vairs en què no sent d'argent i atzur segueixen el mateix ordre i la mateixa col·locació dels vairs en punta.

Escut de Girona

Ermessenda de Carcassona

la dona de ferro de la Catalunya medieval

Per M. Lluïsa Pujol
Periodista

R. Berenguer I. Ermessenda. gra. di. comitissa

Filla del Comte Roger I de Carcassona i d'Adelaida de Gavaldà, Ermessenda de Carcassona, comtessa de Barcelona, Girona i Osona, va ser una aristòcrata de forta personalitat i privilegiada intel·ligència, que va governar amb mà ferma durant seixanta anys, morí prop dels vuitanta-cinc i va esdevenir una de les dones amb més poder polític en la història de Catalunya. Ermessenda va saber manar en un món d'homes, un fer remarcable en el seu temps.

Ermessenda va exercir el poder amb el suport de magnats, bisbes, abats i jutges, amb els quals va dur a terme una tasca pacificadora, de fundacions religioses, de repoblació i recuperació econòmica.

Va participar activament en els afers de govern al costat del seu marit el comte de Barcelona **Ramon Borrell** amb qui es va casar el 991 i també en nom seu durant la seva absència. Va intervenir en algunes expedicions militars a l'Ebre i el Segre, el resultat de les quals fou l'obtenció d'un bon nombre de fortaleses en aquesta zona de frontera, i també va afavorir la tasca repobladora i colonitzadora de la terra.

Ermessenda fou mare de tres fills: Berenguer Ramon, un noi que moriria essent infant i una noia anomenada **Estefania**, que arribaria a ser reina de Navarra.

Quan va morir el seu marit el 1017 la va deixar com a titular vitalícia dels seus comtats, de manera que, d'acord amb el dret de l'època, ella esdevenia senyora i usufructuària del patrimoni marital, sempre que no es tornés a casar.

Va governar en solitari com a regent durant la minoria d'edat del seu fill (1017-1021), i a partir d'aleshores cogovernà amb aquest en qualitat de copropietària. Ràpidament varen sorgir desavinences entre tots dos, que no es resolgueren fins al repartiment del domini: **foren per a son fill Berenguer Ramon I els comtats de Barcelona i Osona, i per a Ermessenda el comtat de Girona.**

Però son fill, que mai no li va perdonar que no el deixés governar en solitari, morí sobtadament el 1035, abans d'arribar als 30 anys, i llegà els seus dominis als seus descendents, moment en el qual Ermessenda tornà a fer valdre el seu condomini per assumir la regència primer (1035-1039), i cogovernar amb el seu nét després.

Ramon Berenguer I es va casar al 1039, amb 16 anys d'edat amb **Elisabet de Gascunya**, néta del comte **Ramon I de Narbona**, amb qui tindria quatre fills. **El 1039 començà el conflicte amb el seu nét, el qual volia prescindir de la tutela de la seva àvia.** En aquest context, marcat per l'afebliment de l'autoritat comtal barcelonina, **hagué d'enfrontar-se a la revolta dels barons, antics castlans i veguers esdevinguts senyors feudals que, a la zona del Penedès i encapçalats per Mir Geribert**, desafiaren la potestas comtal barcelonina i la seva política de mantenir la pau amb els sarraïns a canvi del cobrament de paries. **Ermessenda féu costat a son nét Ramon Berenguer I en la sufocació de la revolta nobiliària**, aconseguida, però, no a base de retornar a l'ordre vigent en temps de Ramon Borrell sinó per l'acceptació de les noves pràctiques feudals, les *convenientiae*.

Quatre anys més tard se signà una concòrdia entre **Ermessenda i Ramon Berenguer I**, de manera que ella li reconeixia el domini i el govern dels comtats, tot i els drets que ella pogués tenir.

Reproducció de l'escultura gòtica d'Ermessenda de Carcassona, obra de Guillem Morell (1385). Seu de Girona

Excomunicació del net d'Ermessenda

Durant el cogovern sorgiren noves dissensions, que s'agregaren quan el seu nét **Ramon Berenguer I** repudià la seva segona esposa, **Blanca de Narvona**, enamorat d'**Almodis de la Marca**, dama lligada a la noblesa de **Carcassona** casada en segones núpcies amb **Ponç de Tolosa**, amb qui va tenir quatre fills, i a qui va raptar per fer-la la seva esposa. **Aleshores Ermessenda pressionà les jerarquies eclesiàstiques, especialment la de l'arquebisbe de Narbona**, a fi que excomuniessin el seu nét, fet que aconseguí el 1055 quan el Papa Víctor II va excomunicar la parella.

Morts els antics consellers de confiança d'Ermessenda, el comte va buscar la col·laboració de **Guillem, el nou bisbe de Vic**, el qual, amb molta paciència, va aconseguir que àvia i nét arribessin a una nova entesa el 4 de juny de 1057. **Aquesta vegada, una anciana Ermessenda va jurar fidelitat al seu nét Ramon Berenguer I i a la seva muller Almodis de la Marca, renuncià als seus drets i va aconseguir del papat la fi de les excomunicacions.**

Ermessenda es va retirar al castell de Sant Quirze de Besora i aquell mateix any va atorgar testament, en el qual explicitava el seu desig de ser enterrada a la Catedral de Girona, que ella havia fet bastir. **Va morir l'1 de març de 1058 a l'edat de 83 anys.**

Fou sebollida en un sarcòfag de pedra situat a la galilea exterior de la catedral de Girona fins que el 1385 el rei **Pere el Cerimoniós** ordenà que fos traslladat a l'interior de la nau i recobert amb un nou sepulcre gòtic. **L'any 1982 el sepulcre**

El comte Ramon Berenguer I i la seva esposa, Almodis de la Marca. Miniatura de franqueses i privilegis del Regne de Mallorca

Sepulcre d'Ermessenda a la Catedral de Girona

gòtic fou obert i es descobrí que l'única decoració exterior del sarcòfag romànic eren disset franges pintades de color roig i daurat, decoració que ha estat considerada com un possible antecedent preheràldic del senyal dels Quatre Pals.

La figura d'Ermessenda de Carcassona destaca per la seva defensa del dret i el poder públics en uns moments complicats en què les insurreccions i les violències de la noblesa varen imposar l'ordre feudal. Va realitzar importants donacions a les diòcesis i esglésies dels seus dominis i fou una de les dones amb més autoritat dins la política catalana del segle XI. Tanmateix va gaudir d'un gran prestigi a Roma. **La seva mort va significar la fi d'una etapa de la història de Catalunya.** ©

Per M.Lluïsa Pujol
Periodista

París-Londres

el somni frustrat de Napoleó I

El viatge dissenyat l'estiu del 2010 es va desenvolupar en dos grans capitals del vell continent, París i Londres (les dues ja les havíem visitat amb anterioritat) però amb la novetat d'arribar a l'illa britànica, creuant el Canal de la Manxa per l'Eurotúnel i a un preu molt bo.

Aquesta va ser la ruta que volia fer per Napoleó I per conquerir Anglaterra, un somni que la tecnologia de l'època no va permetre que es fes realitat. Segles més tard, el 6 de maig de 1994, es va fer possible aquest somni però amb una intencionalitat molt diferent, no la de conquesta sinó la de comunicació entre països.

Abans d'iniciar el viatge, que va tenir com a mitjà de transport el cotxe, ens vam acostar a la Maison de la France per actualitzar informació sobre París, una entitat que hem visitat en diverses ocasions i on sempre ens han ofert un excel·lent servei (<http://www.france-guide.com/>).

Tot i que coneixem força bé la capital francesa, vam visitar de nou el **Sacré Coeur**, el museu del **Louvre**, la **Catedral de Notre-Dame**, la **Sainte-Chapelle**, **Els Invàlids**, on es troba la **tomba de Napoleó**, El Palau de

Sacré Coeur

Els Invàlids. Tomba de Napoleó

Panoràmica del Museu del Louvre

Panoràmica des del Museu del Louvre, amb l'Arc de Triomf al fons

Versalles i, per primer cop, el **Palau de Fontainebleau**. Tanmateix, vam passejar per l'avinguda dels **Champs Élysées**, molt cèlebre, amb una extensió de quasi dos kilòmetres i setanta metres d'amplada, on neix la **Plaça de la Concòrdia**, que arriba fins a la **Plaça de l'Étoile** i on s'aixeca el majestuós **Arc de Triomf**. Els **Champs Élysées** són escenari d'importants esdeveniments populars, com la desfilada militar del 14 de juliol, dia de la Festa Nacional, o el lloc d'arribada de la darrera etapa del Tour de França. Tanmateix vam dedicar un temps, tot i que no disposàvem de gaire, per prendre un "café au lait" i unes pastes a l'emblemàtic i exclusiu hotel **Ritz**, a la distingida **Plaça Vendôme**, típica de l'urbanisme clàssic de la capital francesa.

De París ens vam desplaçar fins **Calais/Coquelles** per agafar l'**Eurotúnel** que ens va portar en uns **25 minuts de trajecte fins a Folkestone (Gran Bretanya)** per continuar la nostra ruta fins a **Londres**. Com sempre, vam aprofitar al màxim la nostra estada assaborint cada minut dels dies que vam ser-hi. Vam visitar part dels grans museus i edificis emblemàtics.

Vam descobrir noves meravelles en el **Museu Britànic**, ple de grans obres i restes arquitectòniques procedents de tot el món, i la **National Gallery**, amb un ventall de pintures de tots els temps i reconeguts mestres de l'art pictòrica.

Tanmateix, visitarem el **Parlament**, un edifici de principis del període medieval amb arrels que venen de l'època d'Enric III i un dels cossos legislatius més antics del món, L'Abadia de **Westminster**, una església originàriament romànica que va ser reconstruïda en estil gòtic entre 1245 i 1517 i que va adquirir la mida d'una catedral. És el lloc tradicional de coronacions i enterraments dels monarques anglesos. Es troba al costat del **Palau de Westminster**, el Parlament anglès i el **Big Ben**.

Palau de Fontainebleau

Plaça Vendôme

Eurotúnel

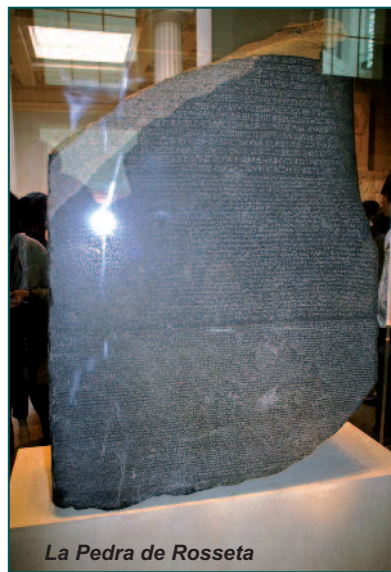

Pont de Londres

Interior Museu Britànic

La Pedra de Rosseta

una exposició especial dintre del **Buckingham Palace**. El Palau està obert al públic només durant els mesos d'estiu, però la **Galeria de la Reina** obre les seves portes tot l'any. Des del 27 de juliol i fins l'1 d'octubre de 2010, es podia veure al Palau una exposició en motiu de la inauguració de l'estiu del **Buckingham Palace**, que oferia al públic l'oportunitat d'aprendre més sobre els principals esdeveniments nacionals i cerimonials de l'any reial. **L'exposició il·lustra tota la pompa, la tradició i la cerimònia d'obertura del Parlament britànic, el ritual històric del dia de l'Orde de la Jarretera, que se celebra al castell de Windsor**, i la presentació de

Vam recórrer carrers molt populars com ara **Picadilly Circus** i la **Plaça Trafalgar** on es troben els principals teatres de la ciutat. També vam fer un recorregut per **Canary Wharf**, un gran complex de negocis de Londres, situat a l'illa de Dogs en el londinenc **Tower Hamlets**, on **antigament s'aixecaven els molls de West India**. L'element més notable és el gratacel n.1 de la **Plaça Canadà** (també conegut com la **Torre Canary Wharf**), que és l'edifici més alt del Regne Unit des de 1991.

Una visita molt especial va ser la de Buckingham Palace, residència oficial de la família Reial britànica des de 1837. El nostre viatge va coincidir amb les celebracions del jubileu de la **Reina Isabel**, raó per la qual es va fer

Parlament

Palau de Buckingham

la bandera de la Reina en el seu aniversari, així com altres investidures, recepcions exteriors i viatges oficials.

Als afores de Londres, vam visitar Stonehenge, un monument megalític de l'edat del bronze situat a prop d'Amesbury, en el Comtat de Wiltshire, a uns tretze quilòmetres al nord de Salisbury.

Stonehenge formava part d'un complex cerimonial molt més gran, que incloïa els cercles de pedra i fusta i avingudes cerimonials.

Stonehenge

Abadia de Wesminster

Les excavacions realitzades pel projecte Stonehenge Riverside, liderat per l'arqueòleg Mike Parker Pearson de la Universitat de Sheffield, va permetre trobar a prop de Stonehenge, un assentament d'unes mil cases. Segons indicis trobats, aquestes cases només s'utilitzaven durant uns dies l'any i no fou població habitada permanentment.

De tornada a la Ciutat Comtal, vam fer parades a **Brussel·les (Bèlgica), Estrasburg (França),** on vam fer nit, i **Friburg (Alemanya),** on vam degustar un excel·lent Frankfurt i una bona cervesa per tenir prou combustible per arribar a Barcelona. ©

Catifa de flors a la Grand Place. Brussel·les

NOTÍCIES

EXPOSICIÓ IMAGINARI D'ESFERES

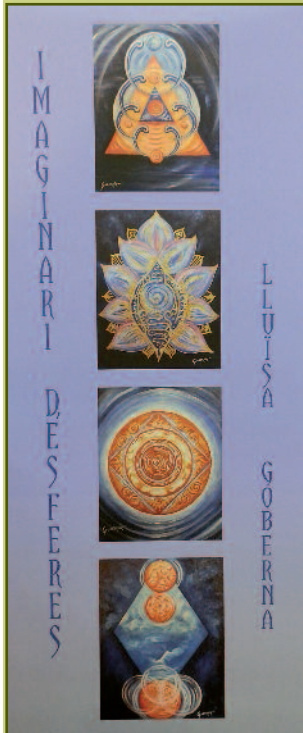
A la Farga de l'Hospitalet, els passats dies 19 i 20 d'octubre va tenir lloc l'esdeveniment de la "FERIA ESPIRITUALMENTE".

En un dels diversos estands de la mostra es va poder veure l'Exposició "IMAGINARI D'ESFERES", de **Lluïsa Goberna**. L'estand va tenir molt d'èxit, tant per la decoració del mateix, com pels colors que són la senya d'identitat de la pintora. Els quadres exposats van ser elogiats i valorats per nombrosos assistents a la Fira, per la sensibilitat i sentiment que transmetien així com pel color i la llum que es reflectia en tota l'obra. Moltes persones es van interessar pels detalls de la mateixa, sobre tot per l'imaginació i canalització interior en el moment de realitzar-la, que va sorprendre molt positivament.

En aquesta Fira es van donar cita professionals de renom de diversos àmbits: salut, benestar, creixement personal, teràpies, oci, cultura, etc. Es van impartir més de 40 conferències i diferents tallers amb diversos temes del sector. Un dels esdeveniments a destacar va ser la conferència del conegut escriptor i divulgador científic **Eduard Punset**, amb el títol "LOS DESAFIOS DEL FUTURO", que va aplegar prop de mil persones.

Un esdeveniment que, com anys anteriors, ha sigut un èxit de participació i de qualitat dels ponents i expositors.

Josep Mir

LA UNIVERSITAT DE BARCELONA VIU "L'EXPERIÈNCIA MÀGICA DEL CINEMA"

El vestíbul de l'Edifici Històric de la Universitat de Barcelona (UB) acull l'exposició "L'EXPERIÈNCIA MÀGICA DEL CINEMA" des del 15 d'octubre fins al 12 de febrer de 2014

L'exposició, comissariada per **Josep M. Caparrós**, del Centre d'Investigacions Film-Història de la UB, ha estat organitzada per la Fundació Aula de Cinema Col·lecció Josep M. Queraltó, amb el suport del Vicerektorat de Relacions Institucionals i Cultura de la Universitat de Barcelona, i la col·laboració d'Apuntolapospo i Kelonik. Recull una selecció de peces de la col·lecció de **Josep M. Queraltó**, membre de l'Acadèmia de Cinema Europeu, l'Acadèmia de les Arts i les Ciències Cinematogràfiques d'Espanya i membre d'honor de l'Acadèmia del Cinema Català, que permeten explicar l'evolució tècnica del cinema des dels seus orígens, amb espectacles d'ombres i il·lusions òptiques, fins a l'aparició del cinematògraf, el 1895.

Paral·lelament a l'exposició s'han organitzat sis taules rodones a l'Aula Magna de la Universitat, on especialistes han debatut sobre diversos temes que afecten el sector del cinema.

Va tancar les activitats paral·leles la conferència "Un Museu de cinema, és possible a Barcelona?" celebrat en el Paraninf de la Universitat el 9 de desembre a les 19h amb l'assistència del Rector de la Universitat, l'Excm. i Mgfc. **Sr. Dídac Ramírez**. Els ponents van ser **Josep M. Queraltó**, President de la Fundació Aula de Cinema Col·lecció Josep M. Queraltó, i **Jordi S. Bonet**, vicepresident de la Fundació.

Paral·lelament a l'exposició de la UB, s'ha fet una altra, "Fa molt temps...

l'odissea del Cinema", del 24 de setembre al 24 de novembre de 2013 a les Arenas de Barcelona, en què s'ha produït un fet únic, digne d'incloure'l en el Llibre de rècords Guinness: dues exposicions sobre el cinema, amb material del mateix col·leccionista (Col·lecció Josep M. Queraltó) a la mateixa ciutat (Barcelona) i al mateix carrer (Avda. Gran Via de les Corts Catalanes - Plaça Espanya i Plaça Universitat). ©

Què podem aconseguir amb la **Hipnosi clínica?**

1. Eliminar l'addicció al tabac i altres addiccions
2. Alleujar trastorns afectius
3. Ansietat i depressió
4. Tractament de dolors crònics i fibromiàlgia
5. Millorar defenses de les persones que reben quimioteràpia
6. Induir al somni a persones que pateixen d'insomni
7. Tractament indicat per a obesos que volen perdre pes

Avui al segle XXI "*La Hipnosi clínica*"
és clau per solucionar "*els teus problemes*"

Àngel Gordon **Hipnòleg Clínic**

Àngel Gordon
Hipnòleg Clínic

C/Bailén, 169, pral. 3a
08037 Barcelona
Tel. i Fax 934 592 255

Pl. Independència, 12, 2n 1a
Girona
Tel. 630 051 601

angelgordonlions@hotmail.com

Profesora
ROSANA LARA
Instituto de Consulta y Desarrollo Personal
Sepulveda, 138, Barcelona
93 343 76 65 • www.institutorosana.com

CONSULTAS PERSONALES Y PROFESIONALES POR CLARIVIDENCIA

TALLERES DE CRECIMIENTO PERSONAL,
a través del "YO SOY" todos los viernes de 20 a 21h

Poderosos cursos y seminarios auxiliares para el desarrollo humano, capaces de impulsar de forma constante todos los procesos de la evolución del SER.

CURSOS, TALLERES Y SEMINARIOS:

- CÁBALA
- FENG SHUI
- CONSTELACIONES FAMILIARES
- REIKI
- VIAJE A TRAVÉS DEL ALMA
- YOGA
- MEDITACIÓN
- FLORES DE BACH
- GRAFOLOGÍA
- CONTROL MENTAL
- TAROT EVOLUTIVO
- AVATAR
- ALQUIMIA

LOS MEJORES PROFESORES
A SU SERVICIO

LAS VELAS
DE

Mariano

Poligono Industrial Can Castells
Cl Juan de la cierva 8 d
08420 Canovellas - Barcelona
Tel 938400239
www.lasvelasdemariano.com

Tienda en Barcelona
Cl Sardenya 209 bis
Tel. 932455859

Fotografía Erich Andrés © Archivo fotográfico Juan-Javier Bofill Real Círculo Artístico de Barcelona

MUSEO REAL CÍRCULO ARTÍSTICO
DE BARCELONA - C/. Arcs, nº. 5

DALÍ ESCULTOR
COLECCIÓN PRIVADA

